

vipavski glas

letnik XXII julij 2007/št. 81

Moja želja

*Plavica že cveti,
pšenični klas zori
in makov cvet žari.*

*Pod sinjim nebom,
visoko mi škrjanček žurgoli,
pod njim -
vse polje v soncu se blesti.*

*Tja gor, domov,
med njive, klasje in plavico,
med makov cvet -
tja srce tvoje hrepeni
in tam si v mislih ti ...*

Tea Breščak

Našim bralcem iskreno čestitamo ob dnevu državnosti z željo, da bi s skupnimi močmi znali ohraniti vse tisto, za kar smo se pred 16. leti odločili.

UO

Naslovnica

Fotografija: Cicibanove urice - mali cicibančki iz Vipave

Ob občinskem prazniku

Ob vipavskem občinskem prazniku so se ves teden vrstile prireditve s pestrim kulturnim programom. Na slavnostni seji je zbrane nagovoril župan Občine Vipava **Ivan Princes**:

Spoštovane gostje, cenjeni gostje, drage občanke in občani, lepo pozdravljeni na današnji slavnostni prireditvi ob praznovanju praznika Občine Vipava.

V posebno čast mi je, da lahko iskreno dobrodošlico izrečem ministru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano g. Iztoku Jarcu in spoštovanim gostom, ki ga spremljajo.

Izredno lepo je tudi, da je med nami naša Vipavka, gospa Eva Irgl, poslanka Državnega zbora Republike Slovenije in seveda vinska kraljica, domačinka gospodična Maja Benčina.

Lep pozdrav vsem, ki ste si vzeli čas, da prisluhnete, kaj imamo povedati.

Znani pisatelj je izrekel znamenite misli: Če hočeš zgraditi ladjo, nauči ljudi hrepenenja po morju. V hrepenenju je namreč moč, da se neke ideje-včasih celo utopije, lotimo čisto konkretno.

V občinah kot temeljnih lokalnih skupnostih bivamo ljudje s povsem običajnimi željami; želimo čisto okolico, neokrnjeno naravo, čistilne naprave, ki nam bodo to zagotavljale, stanovanja za mlade družine, da se podeželje ne bi praznilo, urejene šolske prostore za naše male nadebudneže. Pričakovanja so lahko na pogled povsem skromna; problem pa nastane seveda tedaj, ko bi vse to radi zdaj in takoj – občinski proračun pa je zaradi večjih investicij obremenjen že za več let naprej.

Temu se nemalokrat pridruži še sindrom ne pred mojim pragom in včasih že naša pregovorno znana fušija, ko se kdo pogumno loti česa povsem novega. In že smo v začaranem krogu: bi imeli dobro, slabo pa naj ostane na tujem dvorišču. Če komu uspe, znamo takoj modrovati: ratalo mu je, bogve kako – mi pa tako garamo za malo denarja.

Če želimo napredovati, bomo morali s tem načinom razmišljanja prenehati. Vrata so namreč odprta, vsak naj izvoli na pot proti svojemu uspehu. Da bi le imel pravo vizijo.

Verjamem, da Občina Vipava z Občinskim svetom in Občinsko upravo sledi dobrim vizijam, zato gradimo in ustvarjamo, kar naši ljudje potrebujejo in pričakujejo. Drznemo si zastaviti cilje, ki se komu ne zdijo najbolj resni – kot na primer prizadevanje za enotno Primorsko pokrajino s sedežem v Vipavi. Zakaj pa ne? Kaj je slabega v tem, da bi kot močna celota lahko bili enakovreden sogovornik drugim evropskim regijam, še posebno, če se zavedamo misli, da moč obrabi le tistega, ki je nima?

Ob občinskem prazniku vsem skupaj želim prijetno druženje in plodne razgovore o prihodnjih projektih. V razmislek pa še misel Anselma Gruna, ki pravi naslednje:

V hrepenenju je moč, ki zmore prebiti beton in streti oklep, v katerega smo se zaprli, da bi bili neobčutljivi za zunanji svet. Hrepenenje odpira naš ozki svet. Odpre obzorje nad nami. Hrepenenje se ne zapira pred strašljivimi dejstvi življenja. Privede nas na stezo upanja, ki nam pomaga zreti stvarnosti v oči, ne da bi nad njo obupali.

Hvala in srečno.

Svetovna vojna 1940 - 1943

**SPOMINI IZ MOJEGA VOJAŠKEGA ŽIVLJENJA V 42.
LETU STAROSTI****2. del**

Dne 8.6. sem bil odbran z mojimi štirimi tovariši prav v mesto Ascoli Piceno, da bomo nakladali v kamnolomu kamenje za spomenike padlim Angležem. Z nami je bil tudi en sergente, da nam dobi mesto in nas pelje na delo. Tam da ostanemo enih 5 dni, a ko pridemo okoli poldan na mesto, smo dobili takoj kosilo, zvečer pa so nas peljali v mestno gledališče. Predstavo so igrali vojaki, v programu je bila godba, petje, deklamacije. Igral je orkester. Mene tudi to ni zanimalo, komaj smo čakali konca. Ko je končalo, smo šli vseh pet naših tovarišev v gostilno spit nekaj litrov dobrega vinca, ki ni stalo več kot 50-60 lir na liter. Nato gremo spat. Drugo jutro smo čakali onega sergenteja, da nam prinese povelje, ali gremo na delo ali ne. Ko pride, nam pove, da ne bomo šli delat, da smo prišli sem samo na dvodnevni izlet. Dobra bo ta, sem si mislil - za izlet smo dobili še plačilo - 10 lir na moža. Še hrano smo dobili opoldne, nato smo se odpeljali ob eni uri nazaj - zadovoljni, da se je naše delo tako končalo - v Monturano. Tako je teklo naše življenje počasi naprej. Tedni so bili dolgi kot meseci, a dnevi kot tedni, posebno pa ta mesec junij, ko so najdaljši dnevi. Na misel mi pride, kako tukaj prodajamo dolgčas, doma pa nima kdo delati. Dne 21.6. so me poslali delat h kmetu. Delal sem z dvema vojakoma, bila sta Italijana. Tam smo bili tri dni in smo vse tri dni samo vezali pšenico v snope. Tri ženske in dva moška so samo kosili žito, tri mlada dekleta pa so delale pase in spravljale pokošeno žito na kup, a mi smo samo vezali snope. Desetletna črnotaska pa nam je vedno prinašala močnega in sladkega vina in vode. Potili smo se, čeprav smo prav počasi delali; žeja nam je sušila grlo v močnem junijskem soncu. Jedli smo 6 - do 7-krat na dan. Komaj smo se lotili dela, že zagledam gospodinjo z velikim jerbasom na

glavi - prinesla je salamo, kruha in vina za zajtrk, bila je ura osem. Ko pojemo, gremo kmalu na delo. Skoro da sem imel še salamo v ustih, pa zagledam ob 10. uri spet žensko z jerbasom. Mislil sem si, ali bomo samo jedli in pili - to ne bo slabo - to pot je bilo še boljše - bila je pečenka, mlad zajček z ocvrtim krompirjem, vsak je dobil svojo porcijo na krožniku. To se mi je zdelo prav po mestno, ne pa kot je na kmetih. Ko pojemo in se napijemo vina - morali smo ga vedno mešati z vodo, če ne bi bili vsi pijani, ker je bilo 16 odstotno - smo šli spet na delo. Bližalo se je poldne. Sonce je neusmiljeno žgalo po hrbtu - mi nevajeni take spremembe - saj smo prišli kar iz zime iz Potenze v vroče poletje. Opoldne je bilo kosilo, pojedel sem krožnik paštešute - lahko bi pojedel dva in še več - toda kam bi šla vsa ta jed, ko sem imel že tako želodec prenapolnjen. Ko pospravimo kosilo, smo se ulegli k počitku in zaspali pod senco košatih trt, ki so rasle in se vzpenjale po velikih klenovih drevesih po njivi. Na misel mi pride, ko se zbudim - kje moram delati na tuji zemlji - a doma se morajo truditi mladoletni otroci, žena in starčki, namesto da bi počivali na stara leta. Ko pride ura štiri popoldne, smo spet začeli otepati pršut, ki ga ni bilo ravno malo, kot je navada v naših krajih, ko dobiš nekaj koščkov, takih, da vidiš sonce skozi. Sedaj pa mi je že začelo plesati in se vrteti v glavi, tako da sem videl namesto enega snopa vedno dva pred seboj. Ko mi spet prinese mlada deklica - Lina po imenu - vina, ji porečem: "Grazie, Lina - per me basta, non voglio bere piu." Pokosili in povezali smo že precej. Ženske so v teh krajih zelo pridne: tako so mahale s prvimi staroveškimi kosami, da se je kar kadilo za njimi - a mene so že roke bolele. Bolele so me tako, da je bilo joj - pa nič čudnega, saj so bile tako nežne, kot od otroka, ko pride na

svet. Ob šestih je bila že druga južina - spet pečenka z ocvrtim krompirjem in vinom. Sedaj sem pa bil že jezen na to jed, ker mi ni niti dišala, čeprav je bila zelo dobra - vseeno sem se posilil in jo počasi spravil v želodec. Ob osmih smo se namenili, da pustimo delo in gremo v vojašnico, a spet je bilo treba spraviti še eno pečenko s solato v želodec. Jaz sem se branil, a vseeno sem moral ubogati, če ne sem se jim zameril. Kar se pripeljeta naša poveljnika: polkovnik in stotnik k našemu gospodarju - mi pozdravimo po vojaško - nato nas vprašata, kaj delamo tukaj. Gospodar nas predstavi, da smo njegovi delavci, da smo vezali žito in da smo pridni. Oba častnika nas pohvalita, nato še en pozdrav po vojaško in odšli smo v vojašnico, ker se nismo hoteli dosti razgovarjati z visokimi gospodi. Drugi in tretji dan sta bila enaka prvemu. Samo ta razlika je bila, da sem imel tretji dan tovariša Goričana s seboj - bilo je dosti bolj kratkočasno, ker sva se pogovarjala v domačem jeziku in so naju tu navzoči debelo gledali in poslušali - che lingua parlano - in smo jim morali marsikaj raztolmačiti, kaj pomeni to in ono. Tretji dan sem se pa navadil vezati snope na nov način - s klinom - to se bo posebno čudno zdelo našim ženskam, ki bi takoj uganile, kaj pomeni - mislile bi si vse kaj drugega. Pa to delo je res praktično in dosti lažje kot z rokami. Z eno roko primeš pas, z drugo pa ga zavrtiš s špičastim lesenim klinom in snop je prav trdno zvezan. Dnevno smo dobili 20 lir plače, tako se mi je moja blagajna povišala v treh dneh za 60 lir.

Drugi dan je bil sv. Janez in obenem praznik sv. Rešnjega telesa, dan, ko je bilo že davno prerokovano, da bo vpil cel svet: "Gorje", in res ga vpije, a mi, ki smo tako srečni, da smo tu ostali izmed toliko naših tovarišev, ki smo bili skupaj v Potenzi - nismo vedeli za to gorje. Na praznik sv. Rešnjega telesa sem bil ravno službe prost. Ker je bil sv. Ivan, smo se zbrali štirje Janezi, čeravno nismo bili vsi godovi - jaz, Dolenc iz Lož, Bačar iz Ustij in Semenič iz Št. Vida. Pridružil se nam je še France Žvokelj iz Ajdovščine. Napili smo se sladkega črnaka, tako da si bomo dobro zapomnili sv. Ivana. Skoro da ga nisem še imel toliko pod vojaško kapo - samo enkrat pa še več, ko smo bili še v Melfi in smo šli jaz, Žvokelj in Ivan

Gril s Slapa v tri četrt hoda oddaljeno vas Rapollo - tam smo se ga tudi napili tako, da je moj prijatelj Žvokelj napravil "črezdajalsko" pogodbo z balkona - ko smo prišli v Melfi.

Vročina je pritiskala vedno huje. Dan po sv. Ivanu smo šli spet na delo dol k reki na konec taborišča delat že omenjeno utrdbo. Kar nam prinese naš korporal - bilo nas je devet mož - vsakemu svoj poletni slamnik velik kot rešeto, ki naj nam služi za obrambo proti vročini. Smejali smo se drug drugemu, ko smo si jih dali na glave. Bili smo res čudne vojaške maskare, podobne pustu, samo rogovi so nam še manjkali. Na dan sv. Petra sem bil za vratarja na glavnih vratih taborišča. Kmalu popoldne pride vlak in spet sem sprejel enih sto rumenih vojakov v taborišče. Gotovo si niso mislili, da bodo tukaj našli toliko svojih tovarišev. Dnevi so bili neskončno dolgi - kot tedni, a tedni kot meseci - a smo kljub vsemu delu, ki nam je bilo odmerjeno, imeli precej prostega časa za sprehod do bližnje gostilne.

Vojna je trajala z vso silo kar naprej. V časopisih smo vedno čitali o hudih letalskih bojih in o neprestanem bombardiranju mest in posameznih krajev. A dogodkov, ki se v resnici dogajajo, nismo znali nobenih. A kaj nas je zanimala vojna, ki smo se je že vsi naveličali in težko hrepeneli po koncu. V bližnjem mestu se je pripetil tale slučaj. Pravil mi je vojak, ki je bil navzoč. Neki meščan se zagleda v podobo v neki gostilni, ki je visela na zidu in reče: "Kaj me gledaš tako debelo. Povej mi, kdaj boš končal." Pametne besede, res. Še tukajšnje ljudstvo si želi miru, ne pa mi, ki smo tukaj daleč od ljubega doma ločeni od družin, nam ljubih žen, otročičev in staršev - ki so ostali doma sami, zapuščeni od vseh teh trpijo in hrepenijo po svojih očetih in sinovih. Kdaj se povrnete zopet med nas? Mogoče nikoli več. Vsi gotovo ne, saj marsikaterega očeta, moža, bodo otročiči in žena zastonj čakali - Mama - kdaj bo pa naš tata prišel iz vojske? Sinček moj, nikoli več, saj ga že krije tuja zemlja. Res hudo bo ob koncu, ko se bomo - kakor je prerokovano, vpraševali - kje si bil, da si še ostal živ. Moram skrajšati te žalostne vrstice, ker mi že skoro silijo solze v oči - pa če bodo tudi mene moji otroci zastonj čakali - kaj našega tata ne bo še, saj drugi so že prišli. Zato se moram spet

zamisliti v vojaško življenje, ki sem se ga že do grla privadil, kot bi bil doma - v mislih, da to bo trajalo kar naprej brez konca.

Za binkoštno praznike je prišlo več žen obiskat svoje može. Tudi moj prijatelj Francelj Ž. je bil tako srečen, da je podal roko svoji dragi ženski. Tudi jaz sem mislil, da pride moja, a zastoj sem jo prišel čakati na kolodvor, saj bi jo rad še enkrat videl, bolj kot vse na svetu. A zastoj, ni je bilo, zato smo se pa z Julko skupaj zabavali in hodili na sprehode ter pri kozarcu vina razkladali svoje gorje. Ona mi je prinesla dol majhen zavoj, v katerem je bila dobra potica, pršut ter sveže vipavske češnje z mojega vinograda, ki so bile jako dobre. Za vse to najlepša hvala moji ženici. Toda kaj vse to - češnje in potica - ko pa ženke ni bilo - vse to bi bil takoj zamenjal za mojo drago ženico, ki sem tako hrepenel po nji - ker neizprosna vojna lahko vsak čas utrga enega ali drugega izmed naju - in ne vidimo se več. Moj prijatelj France je preskrbel ženici - kot nalašč zelo trdo posteljo - prav po vojaško - da se bosta bolje odpočila - so jih pa še bolhe pomagale privzdigovat, saj jih je bilo na stotine. Pa kaj, saj vojak je že takih živali vajen - samo da je Julka bila - na bolhe se že pozabi. Po osmih dneh se je Julka vrnila domov in France je moral spet nadaljevati svojo štrikarsko obrt. Pomagal je delati štrike, ki so jih pleli iz angleške špage, ki so jo dobili v paketih, poslanih angleškim ujetnikom. Jaz pa sem hodil na delo dol na konec taborišča delat babilonski stolp.

Moji tovariši so skoro vsi dobili že drugič *šponte*, jaz sem pa zaenkrat še odnesel zdravo kožo. Imeli so tako zatekle prsi, kakor doječe žene. Tri dni so imeli počitek v posteljah, ker *šponte* so bile hude, namreč - proti tifusu in drugim nalezljivim boleznim, ki mogoče tudi nas obiščejo sedaj ob vojnem času. Danes 5.7. sem bil z mojim tovarišem poslan pometat bližnjo vojašnico. Ko prideva tja, naju tam stoječi stotnik ustavi in vpraša, kam greva. Povedala sva, da sva prišla pometat. On nama reče, da morava iti v nastop v četo, ki je tu stala, da ima nekaj važnega povedati. Govoril je o vojaški pokorščini, ki jo ima vsak vojak do države, posebno sedaj, ko je sovražnik že v državi. Povedal je marsikaj, a mene je najbolj zanimalo to, ko je rekel. - Sedaj ni več vojne v

Afriki in Rusiji. Vojna je v naši državi. Sovražnik lahko vsak čas stopi med nas. Zato moramo biti pripravljeni na vse. Vsem se je to čudno zdelo posebno pa nam, da je kaj takega povedal. - Kaj se godi okoli nas? - Saj mi ne zvemo nobene resnice - smo tako rekoč, kot bi bili živi zakopani v grob - kakor je nekoč opeval naše življenje naš pokojni pesnik Simon Gregorčič.

Čas je tekel - že vsaj meni se je zdelo - od 1.7. bolj hitro naprej. Časopisi so pisali še večino o zmagi iz vseh bojišč. Mi smo pa si pripovedovali pripovedke o strahovih, svojih življenjskih dogodkih, poljedelstvu sploh, vsak je imel kaj povedati, posebno pa nas je zanimala vojna in kako se razvija. Od mojega svaka Franceta sem dobil dne 7.7. iz Sicilije dopisnico - ki je bila najbrž zadnja od tam dol - v kateri mi piše, da čaka prijateljev dol in da najbrž mi ne bo mogel več pisati. In res so sami častniki tu prepoznali in povedali, da je položaj zelo resen, da se je vojna približala Siciliji. Bilo je 11.7. ko so se peljali trije naši možje s častniki dol k morju na postajo St. Giorgio. Tam so si najeli čolnič in so odjadrili enih 6 km daleč po morju. Častniki so z dekleti - ali so bile žene, ne vem - stali na obrežju. Ko odrinejo naši trije možje od kraja, so zapeli ono znano mornarsko pesmico - Zaplula, zaplula je barčica moja - tedaj spregovore ona dekleta častnikom - Pa vendar imate še vojake, ki so še veseli in tako lepo prepevajo - Častniki odgovore, da oni prepevajo, pa kakor kaže, bodo tudi vriskali kmalu in veselo so odveslali po morju - a častniki so žalostni ostali na obrežju. Drugi dan zjutraj pokličejo četo v nastop in stotnik je spregovoril besede - ki jih je primerjal vremenu - rekel je - Kadar je lepo vreme, ne rabimo dežnika - a imeti ga moramo, kadar je dež. - Povedal je - Do sedaj nam tu ni bilo treba rabiti orožja, a sedaj bomo prisiljeni in danes bomo imeli vaje z bombami. Naša mala skupina pa je šla dol k reki končevati delo že omenjene protiletalske utrdbe. Zravenstoječa straža se je pa nam smejala ter rekla, da bodo rjavi vojaki poprej svobodni, kot bo stala strojnica na utrdbi. Kar zaslišim pokažanje bomb v bližini. Res so imeli naši vaje dol ob reki. Nas je to presenetilo - saj nismo slišali v bližini strela, odkar smo šli od doma in navidez nismo vedeli, da divja v daljnem

svetu grozovita vojna, ki je že požrla na milijone nedolžnih življenj in kakršne še ne pomni svet. Med nami so se širile razne novice, vesele, pa tudi žalostne. Danes se je raznesla novica, da ako bodo od tam gor prihajali naši prijatelji - bodo nas Slovence gotovo spravili v Nemčijo. To je skoro neverjetno. Ako se to zgodi, potem zbogom naše življenje.

Neusmiljeno je žgalo močno julijsko sonce. Kar nas je bilo nezaposlenih pri stalnem delu, med temi sem bil tudi jaz - smo držali službo vsak drugi ali tretji dan. Služba je bila lahka, dvakrat na dan je bilo treba pomesti našo spalno dvorano - drugega nič, to je bilo vse. Zato smo posebno ob nedeljah raje ostali doma, posebno od 12. do 4. ure, ko je bilo najbolj vroče. Eni so spali, drugi pa smo si pripovedovali pravljice, smešnice, uganke, samo da je bilo poprej ob čas. Imeli smo tudi odbor, ki je bil sestavljen iz štirih mož in je predaval o samih ljubezenskih dejanjih. Uboge ženske - ko bi ta predavanja slišale. Starost gre res na otročje - kaj takega bi bilo za fante - a tudi možje smo bili radi veseli in smo se radi kaj posmejali in si na ta način lajšali naše gorje, ki nas je zadelo na starost. Naj vam omenim imena naših govornikov - ti so: Nace Batič, Postojnčan - predsednik. Bil je velik šaljivec -

Trebušnik smo ga imenovali, saj je bil eden najdebelejših in najtežji od cele naše čete. Drugi - Rot, doma z bovških hribov, je bil podpredsednik, kateri je pravzaprav še prekosil v govorih našega predsednika Naceta. A tudi odbornika Mirko Logar iz Bovškega in Lovro Bizjak iz Hruševja pri Postojni nista bila ravno trde glave v ženskih zadevah. A tudi Trebušon in Erjavec sta večkrat zaključila smešna predavanja. Tako je tekel čas še dobro hitro naprej, V nedeljo smo šli proti večeru z bližnje gostilne. Kako smo se nasmejali, ko je naš tovariš pokazal avto na pogon na pomije. Poglejte pogledjte, kako meče namesto dima ven olupke od krompirja in druge odpadke. Mislili smo si mogoče pa bo res enkrat te grozne vojne konec. Zvečer ravno to nedeljo je bil alarm -a to ni bil pravi alarm, samo vaja je bila. Med alarmom smo pospali brez strahu. Ko se ponoči zbudim, zapazim, da sem še oblečen, ker nisem vedel, kako in kdaj sem zvečer med alarmom zaspal. Ko se zjutraj zbudim, sem premišljeval sanje, ki sem jih sanjal to noč. Sanjal sem, da sem bil doma pri ljubi mi ženski in otročičih in da mi je nekdo zamenjal mojo vojaško svetlo skodelo z navadno domačo. Ko bi bilo tako, sem si mislil.

Ivan Štekar

PREDSTAVLJAMO VAM

RODBINSKI PEČAT

Med leti 1941-1945

Ali ni bilo o vojni že dovolj povedanega? Pametni prijatelji so me spraševali, zakaj bom pisala o tem času. 62 let po končani vojski je živih le malo borcev, mlajših pa ne zanima oziroma le toliko, kolikor iz preteklosti ustvarjajo politiko v svojo korist.

Ne! Naj se zdijo nasveti prijateljev še tako razumni, z njimi ne soglašam. Preteklost me zelo zanima, čeprav se o njej z nikomer ne prepiram. "Nič človeškega mi ni tuje!"

Demokracijo razumem kot mnogoglasje - ljudje se med seboj razlikujemo po odnosu do preteklosti in pogledih na sedanost. Če bi kaj takega rekla moji mami, bi me ozmerjala, vendar po krivici, saj sem glede najpomembnejšega, tj. nujnosti NOB, enakega mnenja, kot je bila ona sama oziroma njena družina. Ko je tujec porinil našega človeka na rob življenja, je boj za osvoboditev postal slovenska moralna dolžnost. Primorski antifašizem, prvi antifašizem v Evropi, se je rodil precej pred letom 1941 in nadaljeval med drugo svetovno vojno. Po drugi svetovni vojni je Primorcem omogočil združitev s slovenskim narodom.

Danilo in Silva s prijateljem med leti 1943 in 1945

Pišem o ženskah moje rodbine in ker so Franca, njena hči Silva in moja mama Hermina že umrle, sem jaz njihov glas. V različnih obdobjih ostajajo za moškimi jasni in zapisani sledovi: v vseh vojnah jih države popisujejo kot svoje vojake. Med drugo svetovno vojno pa se je popolnoma spremenil tudi položaj žensk: sodelovale so v zgodovinskih dogodkih in o njih pripovedujejo državni arhivi – v zaporu so bili Silva, Franca in gospodar Ivan. Silva, najmlajša od njih, je bila celo dvakrat zaprta. Hermina je delila usodo Gočanov, pregnancev.

Narod je živo telo, v njegovem spominskem zapisu so shranjeni ljudje in dogodki. Moja generacija je od staršev, ki smo jim zaupali in verjeli, veliko slišala o njih. V šoli so preteklost uporabili za našo socialistično vzgojo. Zdaj, ko se odpirajo arhivi in preštevajo pokopani v skritih grobiščih, preteklost že dolgo ni več ali črna ali bela, temveč polna nasprotij.

Moja mama je govorila, da je resnica ena sama, jaz pa se zavedam, da zgodovino pišejo zmagovalci, vendar si mora posameznik večkrat ponovno odgovoriti na vsa temeljna vprašanja. Tudi po vsem, kar vemo zdaj, ostajata partizanstvo in narodni odpor pomembno, celo junaško dejanje. Brez njega Gočani, Vipavci, Ajdovci / .../ ne bi bili to, kar smo – Slovenci na Primorskem, v samostojni Sloveniji. Iz te zavesti izvirajo moji nazori in življenjska trdnost.

Ženske iz hiše št. 15

Kaj so v teh letih doživele Franca (1902-1987, Frančiška Vidrih, por. Benčina), njena hči Silva (1922-2005, por. Cunja), in moja mama Hermina, Francina sestra (1915-2006, por. Mercina)? Zakaj pišem o njih, ko pa je bil pri vseh odločitvah najpomembnejši hišni gospodar, zet Ivan Benčina?

Pišem o ženskah naše rodbine, ki da so vse enake. Ali so si bile Franca, Hermina in Silva med 1941-45 kaj bolj podobne? Vsekakor je bil njihov rodbinski pečat vse bolj viden.

Franca je bila še bolj pridna kot prej, ker "je delala za partizane". Postala je priljudna in gostoljubna. Take se je spominjajo tisti, ki so se med vojno oglašali pri njih, npr. Anton Semenič – Medved iz Podrage, ki je oktobra 1942 prvič prišel k Benčinovim z Antonom Matevžem Veluščkom:

"O gospodinji Frančiški Benčina sva dobila zelo dober vtis. Kje jemlje ta žena moralo in hrano, saj pri njej je bil vsakdo lepo sprejet in dobro nahranjen – tudi za v nahrbtnik je ostalo. Po odhodu Silve v ilegalo je bila mati poleg ekonoma spet obveščevalka ter včasih še kurirka." (Napisano 10.1.1966) Moja mama je kljub invalidnosti postala zelo samozavestna. Verjela je vase in v svoje delo, bila je pogumna kurirka in prepričljiva aktivistka. Končno se je počutila enakovredna drugim celo pri kmečkem delu, saj je šest mesecev, ko so bili vsi drugi v zaporu, sama skrbela za kmetijo, seveda ob pomoči Gočanov in Vipavcev.

Vendar ni dvoma, da je v ospredje stopila Silva. Z očetom sta skupaj delala. Bila je dvakrat zaprta. Prvič (od 15.4.1942-14.8.1942) so jo izpustili zaradi pomanjkanja dokazov, drugič pa so zaprli tudi njenega očeta in mater (od 10.3.1943 do 10.9.1943). Njo in očeta so strahotno mučili, vendar nista nikogar izdala. Z očetom sta prevzela vso odgovornost za bunker in s tem zaščitila Franco in mojo mamo Hermino.

In take ženske so šele leta 1945 dobile volilno pravico.

Za mojo mamo vojna ni bila politika, temveč boj na življenje in smrt, začudenje in sreča: "Toliko ljudi je umrlo za našo stvar, mi pa smo ostali živi."

Vojna se ni končala 1945, temveč se je v pogovorih z obiskovalci in in v njenih zapiskih nadaljevala do njenega zadnjega diha. Nekdanji aktivisti so prihajali k njej, usklajevali spomine, pisali izjave in uveljavljali delovno dobo. Po njenih zapiskih vem, da je vse do svoje smrti večkrat pisala o istih dogodkih, v glavnem enako, vendar z različnimi podrobnostmi.

Zrasla sem z njenimi zgodbami o delu za partizane. Zame so bile njene pripovedi zanimivejše od vsake literature in resničnejše od zgodovine. Pripovedovala je o prvih srečanjih s partizani, o bunkerju v Benčinovem gospodarskem poslopju, aretaciji cele družine, razen nje same - najprej se je čudežno rešila, da je niso zaprli, potem pa dolguje svoje življenje svaku Ivanu in nečakinji Silvi, ker je kljub mučenju nista izdala. Pripovedovala mi je o nečaku Danilotu - mučeniku, pa o "čisto človeških Italijanih", pa o partizanki s Kranjskega, ki se je vsem posmehovala zaradi narečja; o nemškem poveljniku v Vipavi, ki je govoril slovensko, ker je bila njegova mati Slovenka s Koroške. Mama je hodila v Vipavo na komando iskat dokumente za različne ljudi. Njo so pošiljali tja zato, ker so jo najlažje pogrešali pri težkem kmečkem delu, svak Ivan pa ji je govoril: "Tako nedolžno pogledaš, Hermina, da ti mora vsakdo verjeti, da so tvoji nameni čisti." Pa kako je navidez povsem mirna hodila mimo domobranskih straž s sezname volivcev na ilegalnih volitvah leta 1944; kako so mladi iz neke vipavske vasi odkopali pobite partizane in jih nato skrivaj prepeljali na domače pokopališče; kako so Silvo mučili pred izdanim bunkerjem, jo pretepali in vlekli za lepe zlate lase; kako se je Danilo umikal po dvorišču in srečno ubežal iz nemških krempljev; kako je februarja leta 1945, po ofenzivi v Trnovskem gozdu, Silva iskala svojega mrtvega brata med trupli padlih partizanov: sporočili so jim, da ga je zadel strel, nihče pa ni vedel, da so ga prenesli v "Bolnico Franjo".

Šele po mamini smrti sem prvič prebrale vse zapiske: njene spomine na vojni in povojni čas, številne izjave različnih sodelavcev, več avtobiografij, ki jih je napisala Silva, in Danilotov življenjepis, napisan nekaj mesecev pred smrtjo leta 1955. Napisan je s svinčnikom in pretipkan, njegova vsebina pa je takšna, kot da ga je pisal s krvjo. Vsa leta sem tudi poslušala mamin tisoč in en dokaz, da Benčinovi niso bili izdajalci. Imeli so sodni proces (celo dva) in čeprav so bili na prvem oproščeni in Danilo pri drugem pomiloščen, je mama vedno znova pripovedovala o tej krivici.

V odnosu do oblasti ni bila naivna: "Ostala sem živa, ušla sem Italijanom in Nemcem, nazadnje pa je le malo manjkalo, da me niso naši! Kako da smo ostali živi? Toliko ljudi je umrlo, mi pa smo ostali vsi živi! Mene je varovala mrtva mama. Kaj pa drugi?"

Kako se je začelo?

Kako se je začelo v Benčinovi hiši?

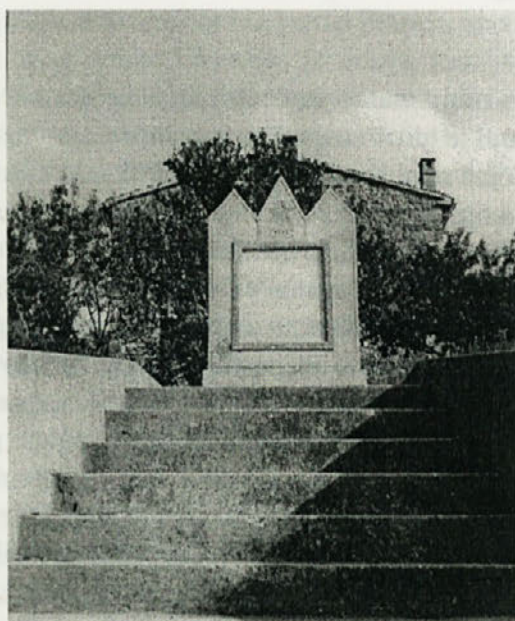
Ne morem pisati o zgodovini Goč, ker nisem zgodovinarica. O njej ni bilo doslej napisano nobeno celovito delo. V vasi na ta čas spominja en sam javni spomenik - posvečen padlim in žrtvam nasilja, nema priča za tiste, ki ne morejo več govoriti.

Danilo Benčina v bolnišnici že po končani vojni

Virov, iz katerih lahko spoznavamo delo Gočanov za NOB, pa ne manjka. Ko sem v Goriškem muzeju iskala fotografije, da bi opremila ta članek, sem jih hitro našla, npr.: št. 57 - Čevljarska delavnica; št. 83 - Komanda; št. 23 - Mesesnelova klet, "skozi so partizani hodili v hišo". V Goriškem muzeju imajo sezname Gočanov borcev, članov in vodij različnih tajnih političnih organizacij, podatke o partizanski šoli ...

Moje besedilo pomeni samo skromen izbor različnih pričevanj, povečini iz moje rodbine. Ne samo mama in Silva, tudi druge priče navajajo kot začetnika Ivana Benčina. Njemu najbliže je bila hči Silva. Takole piše: "V jeseni 1941 sem prišla v stik s partizani. in sicer preko mojega očeta Ivana Benčina, kateri se je že takrat povezal z Žorž Petrom - Tekáčem. V januarju 1942 sta Anton Ferjančič - Zvone in moj oče v gruntni bajti v Čelah ciklostirala partizansko literaturo."

Spomenik na Gočah

Podobno izjavlja Anton Ferjančič - Zvonko: "Lahko trdim, da je celotna družina Benčina začela delati za NOG in NOB že leta 1941. Najprej sem kot aktivni borec navezal stike z očetom in sicer v bližini vasi, kjer so imeli majhno hišico. V tej hišici, ki je bila precej oddaljena od vasi in v skritem kraju, sem se večkrat sestajal z Ivanom, ki nam je prinašal hrano, obvestila in druge potrebščine za oskrbo partizanov. Benčina je imel tudi ciklostilni stroj in sem mu osebno pomagal natisniti partizanske letake. Dogovorili smo se, da bo v ta kraj prihajala tudi njegova hčerka Silva, katera je nadomeščala svojega očeta zaradi konspiracije. Tako je tudi Silva začela delati z našo skupino partizanov, ki je bila prva v Zgornji Vipavski dolini."

Kakšen človek je bil v tistih časih Ivan Benčina? Dobro se ga spominjam. Ob njegovi smrti leta 1960 sem imela že 12 let, vendar ga nikoli nisem videla zdravega, saj ga je kmalu po koncu vojne zadela kap. Težko je govoril in šepal, delati pa sploh ni mogel več. Moja mama je o njem govorila kot o izjemnem, hudo preizkušanem človeku. Še čisto mlad je bil v Rusiji/Sovjetski zvezi avstrijski vojak in nato ujetnik. Bil je razgledan, nadčloveško delaven in napreden kmetovalec. Imel je močan občutek za socialne krivice. Zaradi revščine in bolezni je po vrsti izgubljal svoje najbližje - očeta, mamo, sestro in hčerko Marijo. Kasneje, ko si je družina gospodarsko opomogla in so najemali dninarje, je skrbno pazil, ali so dninarji dobro jedli in bili takoj pošteno plačani. Mama mi je večkrat rekla, da se sploh ni zavedal, da je postal posestnik tudi na račun štirih deklic - Marice, Hermine in Tončkovih vnukinj. V resnici je s trdim delom in dobrim gospodarjenjem rešil dve zanemarjeni kmetiji. S tako donosne, čeprav majhne kmetije so lahko veliko dali partizanom. V Silvini pripovedi berem: "V partizane je odšel tudi moj fant Janko Žorž z Goč in so me vsled njega zaprli 15.4.1942 - 14.8.1942. V avgustu so me izpustili in sem se ponovno vključila v delo. Imeli smo že Vipavsko četo s številnimi borci, ki so se pri nas oglašali zaradi hrane, obleke in obveščanja o premikih sovražnika."

O prvih srečanjih s partizani piše tudi Hermina: "V letu 1942 sem prehodila nešteto pašnikov, gozdov - Zavardo, Korita, Goško poljano, Zamlac, Jasen, Lukovnik, Čela, Cerovlje. Spoznala veliko tovarišev in njihovo trpljenje, ko sem pozimi nesla obleko v Zamlac. To ti ostane neizbrisno v spominu. Na kraj sestanka je prvi prišel Peter Žorž - Tekáč. Sedel je na tleh čudno stisnjen. Ko je za hip posijala luna, sem videla gole prsi. Vprašala sem ga, zakaj je v takem mrazu tako pomanjkljivo oblečen. Dal sem tovarišu srajco in majico, ker je šel v mrzle kraje, mi je rekel."

“V novembru 1942 je bil dograjen bunker v našem gospodarskem poslopju. Material je preskrbel Černic Jelko, zidal je Furlan Karlo s Slapa. Tja so prenesli tehniko. V bunker so se izmenoma vselili Čebtron Zdravko, Lavrenčič Franc Grenki, Jovo, Vipavc. Vanj so se zatekli ob hajki razni partizani. Svak Ivan je opozarjal na težave zaradi lege bunkerja: ‘V slučaju izdaje bodo tovariši kot užete miši.’”

Mama je opisala tudi prvo srečanje s Črnim Martinom, ki je leta 1943 njihov bunker izdal fašistom: “Prvič je bil pri nas zvečer s še enim tovarišem. Bil je izredno lepo oblečen za partizana, poleg tega pa je mene in svaka vznemiril njegov begajoči pogled, kot bi hotel z enim pogledom vse zajeti. Svak je naredil opazko: ‘Ta človek se mi ne dopade, je partizan, a ne vem kakšen, njegov pogled ni pošten.’”

Na kolikšne težave smo naleteli, je težko opisati. Koše, nahrbtnik in steljno rjuho smo uporabljali, da bi prikrili, kaj prenašamo. Skrivali smo s peso, repo, fižolovimi luščinami. Da ne govorim o človeških odpadkih. Te smo morali skrivoma zakopavati v gnoj. Ko je bil sovražnik v vasi, smo vhod v bunker posuvali s poprom. Velika pomoč pri bunkerju nam je bila zavest, da so sosedge na dvorišču zanesljivi in poučeni, saj so že sodelovali z OF.”

Marca 1943 so Benčinove dosegle govorice o izdajah Črnega Martina. 10.3.1943 so vas obkolili Italijani in jih presenetili, ko so bunker začeli prazniti sami, saj so še vedno zaman čakali navodil in pomoči pri selitvi.

Silva je dogodke takole opisala:

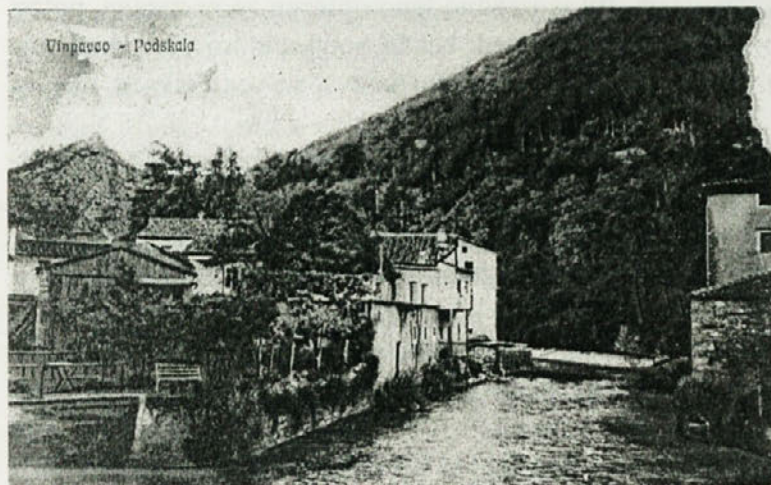
“10.3.1943. Tega dne so vdrl v vas fašisti iz Trsta. Obkolili so vas s pomočjo 14 kamionov vojakov. V našo hišo je prišel sam komisar tržaškega policijskega inšpektorata Colotti. Zbrali so nas v hiši in zahtevali, da pokažemo, kje imamo bunker. Meni so grozili z ustrelitvijo, mi pretili, da bodo pred menoj ustrelili očeta, pred menoj zverinsko pretepli mater. Kljub temu da sem bila izmučena od pretepanja in uničena od tega, da so pred mojimi očmi mučili starše, niso mogli iz mene ničesar izvleči. Zato so hoteli k priznanju prisiliti starše. Slekli so me do golega, me potisnili ob zid in grozili očetu in materi, da me bodo oskrunili pred njunimi očmi, če ne bom priznala. Kljub grožnji, ki je sicer tisti dan niso izvedli, niso izvedeli ničesar ne od mene ne od mojih staršev. Zasliševanje je trajalo od sedmih zjutraj do približno poldneva. Ker niso uspeli pri nas, so na lice mesta privedli izdajalca Martina, ki jim je brez pomislekov pokazal bunker. Ob tej priliki so izgnali iz vasi vse prebivalce.”

Vipavski gasilci v 30-ih letih. Prvi z leve je Alojz Premrl - Dredelnov, ki ga Hermina v svojih zapiskih velikokrat omenja.

Mama Hermina je bila med obkoljevanjem vasi v Mančah. Velikokrat mi je pripovedovala, da se je odločila za tisto pot zaradi sanj, v katerih se ji je prikazala njena mrtva mama in ji velela, naj gre tja po med. Ubogala je njen nasvet v sanjah, čeprav so Benčinovi imeli velik čebelnjak in polno svojega medu. Na Goče se je vrnila, ko so Italijani že aretirali celo družino.

“Medtem ko sem bila skrita v Mislejevi hiši, se je pred hišo z bunkerjem odločala usoda vasi. Odločili so, da se mora vas v treh dneh izseliti. Sama sem bila na smrt prestrašena za svojo družino. Slišala sem strele in bila prepričana, da so jih ubili. Okoli sebe sem videla samo obup in negotovost. Kje bomo dobili dom? Ljudje so si iskali pribežališče na vse strani, tudi daleč od doma. Jaz sem dobila pomoč pri Alojzu Premrlu iz Vipave. Tudi drugi Vipavci so prišli z vpregami. Pri Alojzu sem spravila živino, pridelke in vse, kar smo rešili. Stanovala sem pri Veri (Opomba : Črnetovi). Fašisti me niso prijeli. Silva je med mučenjem trdila, da ne vem ničesar, ker sem vedno bolna.

Vipava, kamor so se 1943 zatekli pregnanci

prva k zaporom in prva je imela v rokah svakovo obleko po mučenjih v zaporih Bellosguardo. „Ubogi tvoj svak, le kaj so počeli z njim, njegova obleka je bila vsa krvava.”

Po dolgotrajnih, a za fašiste neuspešnih zasliševanjih so Ivana Benčina in Silvo že dodelili za sojenje na Tribunale speciale v Rimu, ob kapitulaciji Italije, natančneje 10.9.1943, pa so zapornike osvobodili tržaški antifašisti.

Nepopisno je bilo naše trpljenje. Italijani so nam v svoji preračunljivosti dovolili obdelovati zemljo. Kdo naj jo obdeluje! Moški so bili v partizanih ali so jih odpeljali v specialne bataljone. Ostali smo ženske, ostareli in otroci. Srečeval si stare, upognjene ljudi, kako pešačijo kilometre daleč, da pridejo na svoj grunt.

K zaporom si še mesece nisem upala. V veliko pomoč mi je bila Regina Pilat iz Trsta. Ona je šla

Spet doma

Vrnili so se domov: Ivan, Franca in Silva iz zapora, Hermina iz pregnanstva in Danilo s Sardinije. Vsi so imeli za seboj hude preizkušnje in trpljenje. Težko si predstavljam, da je bila v Silva tedaj stara komaj 20 let, brat Danilo, roj. 1925. leta, pa jih je dopolnil 18. Silva in Danilo sta takoj odšla v ilegalo, Ivan, Franca in Hermina pa so delali doma. Za partizane, katerih število je po kapitulaciji Italije zelo naraslo, je bila oskrba nadvse pomembna.

Skušam razumeti, kje so našli moč za nadaljevanje boja. Ali so ob kapitulaciji Italije bili prepričani, da sta konec vojne in z njim poraz nacizma že čisto blizu? Kakšna zmota bi to bila! Velikokrat pa se domislim indijskega pregovora, ki pravi: “Kdor jezdi tigra, ne more razjahati, kadar bi sam hotel.” Izdani bunker so opustili, zato pa so skrivali tudi po več ranjenih partizanov kar v svoji stanovanjski hiši. Tam so velikokrat skupaj šivali in pletli

Veselite ob kapitulaciji Italije – posnetek, narejen v Podragi

za borce. Zanimivo je brati izjavo, ki jo je l. 1962 napisal (zdaj že pokojni) Boris Mohorčič iz Lož. Spominja se, kako se je že nekaj dni ranjen zdravil v njihovi hiši in oprezoval skozi okno, ko so ga iznenadili Nemci in ga pozvali, naj pride ven. Zavedel se je nevarnosti, ne samo za svoje, temveč tudi za življenje vseh tovarišev v Benčinovi hiši.

“Ni mi bilo mogoče drugače, kot da izpolnim zahtevo Nemcev, kajti mislil sem si, manj je eno življenje kot pa življenje mnogih. Napravil sem se zelo pohabljenega in tak krevsal pred Nemce, kjer sem povzročil splošen zasmeh. V tem pa je počil prvi nemški strel na gornjem koncu vasi Goče, Nemci so hiteli tja in nas pustili, kar smo v polni meri izkoristili in zbežali. Hermina je ostala in vse uredila tako, da če bi se vrnili Nemci, ne bi našli sledu prejšnjega dela, nato se je še ona umaknila.”

Ranjenega partizana Borisa in Benčinove je rešilo srečno naključje, tj. v pravem trenutku izstreljena nemška krogla na drugem koncu vasi, nato Borisova odločitev, da se preda Nemcem ter se tako žrtvuje za druge, takoj zatem pa njegova sprememba taktike – ranjenost je prikril tako, da je pred njimi odigral telesno in duševno prizadetost. V istem času je druga skupina Nemcev preiskovala hiše na Mislejevem (Tončkovem-Merjecnem-Dolencovem skupnem) dvorišču, vendar so zaradi strela odnehali, preden so odkrili Danilota, ki se je pred njimi zatekel v leseno stranišče zraven gnoja. Bil je oborožen, vendar je orožje odvrnil med človeške iztrebke, odhod Nemcev pa takoj izkoristil za beg. Seveda je še prej orožje izvlekel iz “dreka” (tako je napisala Hermina) in ga odnesel s seboj.

Zaradi takih dogodkov je bila mama prepričana, da nekdo bdi nad njimi, največkrat je to pripisovala priprošnjam svoje mame. Ko mi je pripovedovala o podobnih dogodkih in svoji hvaležnosti za ohranjenost življenja, sem ji oporekala in jo opominjala, naj vendar pomisli, kaj vse so žrtvovali, in ali pozablja na krivice, ki prav njo tako bolijo. Mama mi je vedno odgovarjala, da je kljub vsemu ponosna na to, kaj vse so naredili za našo državo.

Ker v zaporu kljub strašnemu mučenju Benčinovi niso ničesar izdali, so vzbujali zaupanje in spoštovanje. Imeli so vse bolj odgovorne naloge, tudi politične. Po ustanovitvi celice KP na Gočah so bili Franca, Ivan in Hermina do razpustitve njeni člani. Hermina je bila krajevna tajnica AFŽ, Okrajna članica AFŽ in tajnica okrajne volivne komisije za Vipavski okraj. “Zmogla sem enako in velikokrat še več kot kakšna zdrava ženska.” Njeno delo je bilo precej oteženo po 26. 10. 1944, ko je bila ranjena v trebuh. Zadel jo je nemška krogla. (“Samo to ti je še manjkalo, vse druge bolezni si imela že prej,” sem desetletja kasneje slišala reči mojega tata Pavleta, njenega kasnejšega moža.)

Silvi so v partizanih zaupali vse pomembnejše politične funkcije: v Vipavskem rajonu, v Vipavskem okrožju in v PO ZSM za Slovensko Primorje. Januarja 1944 je bila poslana v partijsko šolo v Cerknem in ostala živa med nemškim napadom.

Vse najhujše je doletelo najmlajšega v družini, Danilota. Moja mama (Hermina) je veliko pisala o njem. Morda ga je imela tako zelo rada, ker sta bila oba dobra pevca in sta ob delu veliko pela. Ko je zaradi strelne rane, ki jo je dobil v spopadu z Nemci pri Predmeji leta 1945, postal invalid, ga je zaradi svoje telesne prizadetosti bolje razumela in čutila z njim. Morda pa je bil on sam takšen, da si ga moral imeti rad. Spominjam se ga iz bolnišnice v Šempetru, kamor sva ga z mamo hodili obiskovat.

Skupina partizank na Gočah 19. 4. 1944. Stojijo od leve: Pavla Možina Nastja (zadnji dan vojne so jo ubili četniki), Ivan Ivanc Janko, Marta Peljhan in Silva Benčina. Čepita z leve Zmaga Pipan in Valvelina Pavlin.

Vodilni kadri za svetlo bodočnost

mučeniku in zakaj je njegova mama Franca zanj, komunista in nekdanjega skojevca, želela cerkveni pogreb. Leta 1955 je to bilo za žensko, ki so jo mnogi imenovali "partizanska mati", zelo pogumno dejanje. (se nadaljuje)

Marija Mercina

Opomba: Pri lektoriranju sem spoštovala avtoričino zavestno odločitev za obliko Danilota nam. Danila in besedni red s priimkom na prvem mestu.

IZ NAŠE KS

Iz dela KS Vipava

Vipavsko mestno jedro in njegove ulice iz leta v leto postajajo lepši. Subvencioniranje obnove fasad, za katero je pred leti svet KS Vipava odobril sredstva, daje lepe rezultate.

Beblerjevo ulico sta nekoliko kazili pročelji cerkvene hiše in pa župnišča. Obe fasadi merita skoraj 300 m², vedeli pa smo, da bodo potrebna še druga dela, tako na strehi, kot tudi na žlebovih in za postavitev kovinskih obrob. Dela smo se lotili zagnano in tudi vztrajali, tako da smo obnovo končali v štirinajstih dneh. Material je plačala KS Vipava, prostovoljno smo opravili okrog 300 ur. Pleskarska dela je z večjim popustom opravil Milan Poljšak, kleparska Mirko Kodolja, zidarska pa Dušan Petkovič. Sodeč po odzivih mimoidočih smo izbrali pravo barvno kombinacijo, sicer pa, okusi so različni.

Tudi v imenu župnika g. Franca Pivka se zahvaljujem vsem, ki ste pri delih pomagali in svoj čas namenili za naše skupno dobro. Mislim, da bo tako tudi praznovanje "zlate maše" lepše.

*Boris Ličen,
predsednik KS Vipava*

Svet KS se je sestel v aprilu. Seje se je udeležil predstavnik Policijske postaje iz Ajdovščine. Podal je statistične podatke za preteklo leto. V lanskem letu je bilo storjenih manj kaznivih dejanj. Največ je kraj zasebnega premoženja s strani odvisnikov. Droga je prisotna. Kar se tiče javnega reda in miru, je stanje obvladljivo. Obravnavali smo predlog prometne ureditve Glavnega trga. Posredovali smo predloge in pripombe.

Sofinanciranje obnove fasad krajanom se nadaljuje.

KS Vipava in KS Vrhpolje sta organizirali prvomajsko srečanje na starem gradu.

Odziv na čistilno akcijo po Vipavi je bil bolj skromen.

*Marija Černigoj,
tajnica KS Vipava*

Praznovanje 50. obletnice zaključka šolanja na Nižji gimnaziji Vipava

Dijaki 4. razreda nižje gimnazije Vipava pripravljamo v Vipavi srečanje ob 50. obletnici zaključka šolanja v šolskem letu 1956/57.

Pripravljalni odbor pripravlja ob tej priložnosti skupaj z našimi nekdanjimi učitelji in takratno ravnateljico g. Nado Hoenigman zbornik o šolstvu v Vipavi, v katerem bomo zapisali svoje spomine na štiriletno šolanje v nižji gimnaziji. Za prispevke smo zaprosili vse nekdanje sošolce, ki so zaključili šolanje tistega šolskega leta. Zbornik bo vseboval tudi pogled v preteklost šolstva v Vipavi v času Avstrije, Italije, Jugoslavije in povzetke iz šolskih kronik... Prav je, da že sedaj povemo, kot omenjajo stari zapiski, da je "Ljudska šola Vipavska" ena najstarejših slovenskih šol in "prava dika Vipavskega trga in ponos vse dežele."

Vsekakor bodo v tej obliki prvič zabeleženi dogodki iz življenja in dogajanja za časa našega šolanja in bivanja v Vipavi.

Želimo, da bi ta zbornik uspel in bil tudi predstavljen na našem srečanju letos v oktobru. Zabeležil bo vse lepo in zanimivo iz naših mladih dni, kar naj ne bi šlo v pozabo. V njem bodo zajeti tudi spomini dijakov, ki so prebivali v dijaškem domu v Vipavi, in gojencev malega semenišča, ki so skupaj z nami obiskovali nižjo gimnazijo v Vipavi. V njem bo tudi zanimiv slikovni material iz zgodovine Vipave in o dogodkih na šoli. Pričakujemo, da nam bodo pri izdaji zbornika pomagali tudi Občina Vipava in Krajevna skupnost Vipava ter donatorji.

Prepričani smo, da bo zbornik zanimiv za vse nekdanje šolarje vipavske šole, za vse občane Vipave, pa tudi za tiste, ki so iz svojega domačega kraja odšli po svetu s trebuhom za kruhom in se ga radi spominjajo ali se spet vračajo pod rodni krov.

Zgodovina šolstva je za vsak kraj in narod zelo pomembna, je del njegove kulture in preteklosti. Upamo in želimo, da bo ta zbornik še en kamenček več v mozaiku krajevne zgodovine in dopolnilo k šolski dediščini Vipave. Nam, dijakom, letošnjim zlatim jubilarcom, pa bo dal občutek, da smo naredili nekaj dobrega za naše domoznanstvo.

Prispevke za zbornik lahko nakažete pri KS Vipava na TRR 01336-6450860755, sklic 7300.

Hvala!

*Za pripravljalni odbor: Magda Rodman
Evgen Ferjančič
Boža Ferjančič*

IZ NAŠE OBČINE

Priznanja Občine Vipava za leto 2007

Priznanje PLAKETA se podeli **zakoncema PAVLIČ s Slapa, gospe ZORI in gospodu BENJAMINU**

Zakonca Pavlič sodita med ljudi, ki se s svojim prizadevanjem za dobrobit okolja, v katerem živijo, zabeležijo v zgodovino kraja in spomin sokrajanov.

Gospa Zora, rojena na Slapu, se je po končani medicinski šoli najprej zaposlila v Bolnišnici v Vipavi, nato pa kot referentka na tedanji Občini Ajdovščina. Ves čas je aktivno sodelovala v organih samoupravljanja. Poleg posvečanja lastni družini ji ni bilo nikoli težko priskočiti na pomoč sovaščanom, vsestransko aktivna pa je ostala tudi po upokojitvi kot nenadomestljiva članica v Društvu upokojencev.

Gospod Benjamin je že od nekdaj aktivno vključen v življenje Krajevne skupnosti Slap, med drugim tudi kot član sveta in podpredsednik le-tega. Posebno vidno vlogo je odigral pri gradnji vaškega vodovoda v letu 1968 in gradnji telefonskega omrežja v letu 1983. Poleg dela, ki ga je opravljal poklicno, je požrtvovalno prevzemal tudi opravljanje drugih funkcij. Ob osamosvajanju Slovenije je ves svoj čas in energijo usmerjal v obrambne priprave. Tako kot soproga Zora je tudi sam nepogrešljiv član Društva upokojencev Vipava.

Zakonca Pavlič potrjujeta misel, da je **čas zaradi tega, da se nekaj zgodi, in samo tam, kjer se zgodi.**

Priznanje PLAKETA se podeli **LOVSKI DRUŽINI VOJKOVO IZ PODNANOSA**

Organizirano lovstvo ima v naši dolini že več kot stoletno tradicijo. V času Avstro-Ogrske je na območju vasi Lozice, Podraga in Podnanos deloval Lovski klub Št. Vid. Med italijansko okupacijo je delovanje kluba malce zamrlo, zatem pa je bila leta 1947 na novo ustanovljena Lovska družina Vojkovo, katere člani so lovci, ki vsestransko skrbijo za divjad ter ohranjanje ravnotežja prosto živečih vrst živali, ki se že desetletja nahajajo na tem območju. Poleg te osnovne dejavnosti člani lovske družine sodelujejo s krajani kot tudi z organiziranimi društvi iz teh krajev.

Zaželimo jim še veliko ustvarjalnosti in dobre volje ob skrbi za naravo in ob posvečanju sokrajanom in širši okolici s Holtyjevo mislijo: **O, prelepa je zemlja, ta božja in vredna, da si dobrovoljen na njej.**

Priznanje PLAKETA prejme gospod **BERNARD VOVK iz Hrašč pri Podnanosu**

Vsak, ki rad hodi v hribe ali se pelje z avtomobilom v okolici Podnanosa, opazi dobro označene markirane poti in z občutkom narejene smerokaze ter veliko cvetočih gredic in skalnjakov, za katere skrbi gospod Bernard Vovk. Že od začetka ustanovitve Planinskega društva Podnanos je njegov član, posebno aktiven v markacijskem odseku. Svojo strokovno usposobljenost z veseljem prenaša na mlajše rodove, ob svoji hiši pa je uredil tudi zanimiv park, ki ga pogosto obiskujejo predšolski otroci z vzgojiteljicami. S svojim prostovoljnim delom deluje v dobrobit Občine Vipava, saj je zaslužen za urejene planinske poti v okolici Podnanosa in po planoti Nanos.

Ja, res je, kar je dejal naš pisatelj Ivan Cankar: **Človek se podpiše na vsako stvar, ki se je dotakne.**

Priznanje NAZIV ČASTNI OBČAN se podeli **gospodu DUŠANU LAVRENČIČU iz Vipave**

Gospod Dušan Lavrenčič ima neprecenljive zasluge za izgradnjo nove vinske kleti v Vipavi, ki danes posluje pod imenom Agroind d.d. 1894 Vipava. Kot vodstveni delavec, ki je imel posluh za potrebe v našem prostoru in vizijo razvoja, je znal za svojo idejo pridobiti odbornike, da so podali ustrezna soglasja. Z izgradnjo moderne vinske kleti so bili postavljeni temelji za nadaljnji razvoj vinogradništva in vinarstva v dolini, na katerih so naslednje generacije lahko razvijale razpoznavno blagovno znamko vipavskih vin.

Gospod Dušan Lavrenčič se je obenem vseskozi zavedal, da uspešnega gospodarstva ni brez uspešnega trženja, zato je veliko svojega časa posvečal tudi promociji vin.

Za g. Lavrenčiča gotovo velja Gmeinerjeva misel, ki pravi: **Vse, kar je veliko v našem svetu, se zgodi zato, ker nekdo stori več kot bi moral.**

Najvišje občinsko priznanje, PRIZNANJE OBČINE VIPAVA, se podeli gospodu Davidu Valentinčiču, direktorju delniške družbe Elektro Primorske

Gospod David Valentinčič iz Nove Gorice, direktor Elektro Primorske d.d. že vrsto let aktivno pomaga pri razvoju območja občine Vipava. Zaslužen je za to, da se je začela in v veliki meri zaključila elektrifikacija planote Nanos, zavzemal pa se je tudi za postavitev vetrnih elektrarn na Nanosu. V času njegovega vodenja Elektro Primorske je viden izrazit napredek pri ureditvi električnega omrežja v krajevnih skupnosti občine Vipava.

Gospodu Davidu Valentinčiču iskreno čestitamo in želimo še veliko uspešnega dela v prihodnje z njemu gotovo znano popotnico, **da za optimista življenje ni problem, marveč že rešitev.**

Malo za šalo si bomo drznili dodati naslednje misli:

Čeprav je g. Valentinčič odgovoren za »elektriko v svetilkah«, bo moral priznati, kar velja tudi zanj, da **ne elektrika, temveč - kot pravi izvirna misel - Delo vliva olje v svetilko življenja, misel pa prižiga plamen.**

(J. Bellers)

Še tako naprej.

*Po predlogih predlagateljev pripravila
Helena Kobal, svetovalka župana*

Program poletnih kulturnih prireditev **“Izvir voda in glas srca 2007”**

sobota, 23. junij ob 20.uri:
Vipava, Kulturni dom

KONCERT – Tomaž Lorenz, violina
Domen Lorenz, violina
Alenka Šček-Lorenz, klavir

sobota, 30. junij ob 21.uri:
Vipava, Trg Pavla Rušta

KONCERT – Pihalna godba Vrhpolje, Vipava

sobota, 7. julij ob 21.uri:
Vipava, Trg Pavla Rušta

DALMATINSKI VEČER – Vipavski tamburaši z gosti

sobota, 14. julij ob 21.uri:
Podnanos

KOT JAZ - monodrama ; igra: Lara P. Jankovič
režija: Zijah A. Sokolovič

sobota, 21.julij ob 21. uri:
Vipava, Trg Pavla Rušta

DON PASQUALE - operna predstava s priznanimi slovenskimi opernimi pevci, v klavirski spremljavi
Umetniško vodstvo: dirigent in pianist Igor Švara

sobota, 28. julij ob 21. uri:
Vipava, park pred gradom Lanthieri

ROCK KONCERT domačih skupin

sobota, 4. avgust ob 21. uri:
Vipava, Trg Pavla Rušta

KONCERT – skupina CUNTA band

sobota, 25. avgust ob 20.uri:
Lozice

VEČER POD LIPO

sobota 1. september ob 20 .uri:
Vipava, Trg Pavla Rušta

VEČER ŠANSONOV z Laro P. Jankovič

Rekviem za vipavske Mlake

Nekoč je bil Eden. Ime mu je bilo Vipavska dolina. Po njej je vijugala reka Vipava, porojena iz skalnih razpok Nanosa. Močvirne travnike ob strugi je občasno poplavljala, travniki so se izmenjavali z njivicami, med parcelami pa so zeleneli gozdiči in mejice. Burja se je lovila v njihove liste, ptiči so žvrgoleli in spletali gnezda, nad cvetočimi travniki so se spreletavali metulji, ob potokih, nad katere so se sklanjale vrbe in jelše, pa kačji pastirji.

Tako je bilo na Mlakah pred gradnjo

Tega raja ni več. V osemdesetih letih so melioracije in komasacije Vipavsko dolino spremenile v kulturno stepo. Burja je odnašala prst z razgaljenih tal, saj se ob posekanih mejicah in obriti strugi Vipave ni imela kje odpočiti. Močvirja ob reki so se posušila, melioracijski jarki so razparali ravnino, traktorji so preorali novo

pridobljene njive, pognojili so jih z mineralnimi gnojili in zasejali: koruzo, pšenico. Do koder je seglo oko: njiva pšenice, njiva koruze. Ko je med zelenimi bilkami pogнал plevel, so bili na vrsti herbicidi. Pardon, sredstva za varstvo rastlin. Poletna suša je naredila razpoke v zemlji, saj se je raven podtalnice znižala. Zeleni travniki se niso več kitili s pisanim cvetjem. Rožice je še v cvetju pokosila kosilnica, preden so odvrgele semena. In temu se je reklo napredek.

V zgornji Vipavski dolini pa – kot da bi čas obstal. Za gostim nasadom borovcev ob cesti Vipava – Podnanos je pokalo. Opozorilna tabla in stražarji so odvrčali radovedneže, ki jih je zanimalo, kaj je tam, med borovci in Nanosom. Kadar ni pokalo, so se po zraku spreletavali škrjančki, orel kačar je iskal svoj plen, kosec je klepal v visoki travi in iskal družico, Gacka je zbirala prve kaplje vode v potočkih, ki so se združevali in tekli proti Vipavi. Na mokrih travnikih so maja zardeli cvetovi ilirskega mečka. Kar enajst vrst kukavičevk – orhidej je nastavljalo lička soncu od aprila do konca junija. Metulji – deset, dvajset, štirideset vrst – so se spreletavali nad cvetjem. Konec maja je ta del Vipavske doline kipel od življenja. Niso ga prizadeli vojaki JNA, ki so v izkopanih luknjah in jarkih, preklinjajoč komarje, imeli vaje. Danes se Vipavska dolina spet zarašča. Melioracijske jarke vse manj čistijo in trte sadijo na samo dolinsko dno. V obrito, z velikimi kamni obloženo Vipavo, se je spet vrnilo življenje.

Nadnjo se spet sklanjajo vrbe in jelše. Kot nekoč.

Postali smo člani Evropske zveze. Ne, unije. Sprejeli smo obvezo, da določimo območja Nature 2000: Južni rob Trnovskega gozda, Nanosa, porečje Vipave. Znotraj tega območja so vipavske Mlake oziroma Mlake pri Vipavi. Mlake, kjer se je zaradi »okupacije« vojske ohranila osupljiva biotska raznovrstnost.

Določene so bile tako imenovane »kvalifikacijske vrste« za Naturo 2000- vrste, ki so jih države Evropske unije dolžne varovati »in situ« na območju, kjer so.

Razgaljena tla – gradbišče strelišča na Mlakah

Skozi Vipavsko dolino je stekla hitra cesta. Ko je že kazalo, da bo Mlake »povozila«, jih je, na srečo, zaobšla, zahvaljujoč se predvsem zapleteni geološki podlagi, bolj kot »varuhom narave« (biologi, ribiči, gozdarji, planinci). Niso pa ušle gradnji vojaškega strelišča po standardih NATA. Tako je prišlo do uničenja večjega dela travnika ob vznožju Nanosa na ravnih, srednjevlažnih tleh, ki ga porašča združba trave oklasnice in dlakavega gadnjaka. Na njem je uspevala verjetno največja populacija redke vrste sredozemske

Združba dlakavega gadnjaka in oklasnice

orhideje ralovca in prav tako redka vrsta steničja kukavica. Razen teh dveh so bile bogato zastopane še druge vrste orhidej: navadna, trizoba, pikastocvetna in čeladasta kukavica, dvolistni in zelenkasti vimenjak, pa še brstična lilija in večja populacija travnolistne perunike. Na omenjenem travniku živi vsaj pet kvalifikacijskih vrst živali za Naturo 2000: kobilica žagarica – največja vrsta kobilice pri nas; metulja travniški postavnež in strašični mravljar, pa ptič kosec ...

Blizu tankovskih garaž smo izgubili še eno kvalifikacijsko vrsto – metulja petelinčka. Le štirinajst dni se spreletava v mesecu aprilu, ima eno samo generacijo; grmovje, kjer je bil razširjen, pa je bilo odstranjeno.

Na Mlakah je ostal je še del travnikov na vlažnih tleh – združba ilirskega mečka in modre stožke, prav tako bogat z orhidejami, ostala je okrnjena združba poplavnega jelševega gozda in potoček Gacka s kvalifikacijskimi vrstami: laškim piškurjem, rakom primorskim koščakom, endemično vrsto enodnevnice in vrbnice. Vsaj bilo je tako.

Navadna kukavica (Orchis morio)

znamenitost evropskega pomena. Odgovornost za to nosi tudi Ministrstvo za okolje in prostor, saj je bil kaj nekajkrat vložen predlog za trajno zakonsko zaščito vipavskih Mlak, a do tega ni prišlo. Ali bo ušel uničenju vsaj ta del, ki je še ostal?

Struga Gacke pri naselju Vipava še ima (ali je nedavno imela) raka primorskega koščaka. Z načrtovano obrtno cono in bencinskim servisom ob Gacki pa ga verjetno ne bo več, tako kot je nedavno iz Slapenskega potoka izginila kvalifikacijska vrsta primorska podust.

Pravzaprav so Mlake (skoraj) edini košček naravno ohranjenega dna Vipavske doline iz časa, ko je melioracije še niso spremenile v kulturno stepo. Pred leti začasno zavarovane, so ostale brez zaščite, tudi po zaslugi mlačnega odnosa lokalne skupnosti, čeprav gre za naravno

*Irena Breščak,
prof. biol.*

Vipavski vinogradniki na strokovni ekskurziji v Italiji

Naša vina ponosno ob bok vinom iz Piemonta

„Na letnih strokovnih ekskurzijah obiščemo tuje vinorodne pokrajine in ugotavljamo, kakšne so razmere v njihovem vinskem svetu v primerjavi z našimi, kaj se lahko naučimo od njih, v čem smo boljši ... Letos smo se podali v italijanski Piemont in pričakoval sem, da imajo v tej znani vinorodni deželi bolj opremljene kleti od naših, a ni tako. Vsekakor se lahko naša Vinska klet Vipava ponosno kosa s tistimi kletmi, ki smo jih obiskali. Prav tako smo na isti ali celo višji ravni v kakovosti vina. Njihova rdeča, krepkejša vina so res odlična, medtem ko nad belimi nisem bil navdušen,“ je po vrnitvi s tridnevne strokovne ekskurzije v Piemont povedal direktor Kmetijske zadruge Vipava Branko Tomažič, ki je izlet tudi organiziral. Dodal je, da so vinogradi v Piemontu precej bolj enotno obdelani kot pri nas: „Pri nas vsak vinogradnik po svoje vzgaja vinske trte, medtem ko se zdi, da tam raziščejo, katera vzgoja je najbolj primerna za njihovo okolje, in jo potem vsi uporabljajo. Podobno smo opazili lani v Toskani – tudi tam so bili vinogradi bolj enotno obdelani. Pametno bi bilo, da bi podobno delali tudi mi. Pogrešam slovensko vinogradniško stroko, ki bi temeljiteje preučila posamezno okolje in svetovala, katera vzgoja je glede na tla, klimo in druge dejavnike najbolj primerna. Seveda bi morali vinogradniki potem upoštevati ta strokovna navodila.“

Dežela Piemont že od nekdaj slovi po dobrem vinu, hrani in plemstvu. Stoletja je bila politično zelo vplivna regija. Njeno zgodovino je zaznamovala znamenita savojska kraljevina, ki je med drugim v 19. stoletju nudila glavno oporo pri združevanju italijanskega ozemlja. Leta 1861, ko je „nastala“ Italija, je bil namreč predstavnik njihove kraljevine Camillo Benso Cavour med pobudniki združene Italije. Takrat je za štiri leta italijanska prestolnica postal Torino, sedež države se je potem selil v Firenze in pozneje v Rim.

Strokovne ekskurzije se je udeležilo več kot 20 članov Kmetijske zadruge Vipava in trije predstavniki iz Vinske kleti Vipava. Posnetek je nastal na glavnem trgu Piazza San Carlo v Torinu.

V Piemontu predelajo dvakrat več vina kot v Sloveniji

Danes v Piemontu predelajo 300 milijonov litrov vina na leto (za primerjavo – v Sloveniji ga povprečno 100 milijonov litrov). Od tega pride kar 67 odstotkov vina iz zasebnih kleti in dobra tretjina iz zadružnih. Njihova najbolj razširjena rdeča sorta je barbera, znana in priljubljena avtohtona sorta pa je tudi dolcetto, iz katerega po dveh letih zorenja nastane vino barbaresco in po treh vino barolo, medtem ko pri belih vinih prevladuje muškata. „Barbera je prišla v Vipavsko dolino prav iz Piemonta, in sicer konec 60-ih let v prejšnjem stoletju. Kmalu je tudi pri nas postala prepoznavno vino. V naši kleti je to tretje najbolj prodajano rdeče vino,“ je o globji povezanosti Vipavske s Piemontom spregovoril vodja Vinske kleti Vipava Joško Ambrožič.

Klet Gancia je ena od treh vrhunskih predelovalcev penine v Italiji.

Kot ugotavlja Branko Tomažič, bi lahko iz Piemonta „prenesli“ zanimivo izkušnjo in jo uveljavili v našem vinskem svetu: „Tam so precej pogosta lahka vina z manj alkohola. Mogoče bi lahko s tovrstnimi vini tudi mi oblikovali tržno nišo. Seveda bi morali prej ustrezno prilagoditi zakonodajo.“ Sicer se vinske dežele po vsej Evropski uniji soočajo s podobnimi razmerami in izzivi. Vina je veliko, konkurenca močna, zato je treba biti na trgu prodoren in iznajdljiv. Italijani so pri tem precej uspešni. Anton Šinigoj, predsednik Kmetijske zadruge Vipava, je dejal: „Naši sosedje se znajo veliko bolj promovirati kot mi. Zdi se, da imajo trgovsko žilico že prirojeno. Vzneseno pripovedujejo, slikovito opisujejo, prepričujejo ... Prav gotovo bi tudi mi lahko tako odločno nastopili na trgu, saj imamo zelo kakovostna vina. Precej je boljših od tistih, ki sem jih okusil na ekskurziji. S strokovnega gledišča bi bilo zanimivo obiskati tudi kakšnega vinogradnika in spoznati njihovo delo, razmere. Pa na prihodnji ekskurziji.“

Odkupne cene grozdja so primerljive, njihovo vino v trgovinah je dražje

V obiskanih zadružnih kletih ustekleničijo le približno desetino predelanega vina, želijo pa ga seveda več. „Zadružne kleti, ki smo si jih ogledali v Piemontu, niso tako izrazito kot mi naravnane v prodajo ustekleničenega vina, zato bi jih težko primerjal z našo vipavsko kletjo. Pogosto vina ne donegujejo, temveč ga prodajo večjim kupcem. V naši kleti pa vino predelamo, donegujemo, ustekleničimo in tržimo v več kot 20 držav. Glede kakovosti vin smo povsem primerljivi z njihovimi. Nekateri udeleženci ekskurzije so zatrdili, da imamo celo boljša vina. V Piemontu gojijo več svojih avtohtonih sort in večino tega vina prodajo v lokalnem okolju, medtem ko imamo v naši kleti večjo ponudbo različnih vin. Vsaka klet ima sicer svojo prodajno politiko, a ugotavljamo, da, denimo, naše odkupne cene grozdja ne odstopajo bistveno od njihovih, čeprav so številna njihova vina na trgovskih policah dražja od naših. Glede na to, kar smo spoznali na ekskurziji, lahko potrdim, da je naša klet dobra in da smo lahko nanjo ponosni,“ je svoje vtise s poti povzel direktor podjetja Vipava 1894, d.d., mag. Jurij Premrl.

Ponosni so na svoje avtohtone sorte

Podobno meni Joško Ambrožič, ki si je pozorno ogledal tehnološko opremljenost obiskanih klet:

„Naša tehnologija za predelavo rdečega vina je enkovredna njihovi. Nekateri kleti imajo celo

V Vinoteki v Acqui Termini se zasvetijo oči še tako petičnemu ljubitelju vin, saj imajo na voljo kar 400 blagovnih znamk od 100 različnih predelovalcev vin iz Piemonta.

naprave iste blagovne znamke kot mi. Tehnološke rešitve so odvisne tudi od vin, ki jih klet predeluje, zato med nami prihaja do manjših razlik. Prednost njihovih klet je ta, da lahko med trgatvijo prevzamejo večjo količino grozdja na dan, zato lahko, denimo, podaljšajo maceracijo ali kako drugače nadgradijo predelavo. Pri nas pa zaradi skromnejših kapacitet prevzemamo grozdje dlje časa in zato prilagodimo predelavo. To ne vpliva na kakovost vina, imamo pa višje stroške.“ Obenem je vodja Vinske kleti Vipava izpostavil, da imajo v Piemontu vinogradniki manjšo obremenitev trt (manj grozdja na trs), kar privede do grozdja z več sladkorja in zato do bolj kakovostnega vina.

Po njegovem mnenju bi se od Italijanov lahko naučili izpostavljati svoje avtohtone sorte. „V Piemontu predelajo največ vina iz avtohtonih sort. Kleti to poudarjajo in promovirajo, medtem ko pri nas najprej navedemo, katera svetovna vina predelujemo, šele potem omenimo svoje avtohtone sorte. Verjetno smo preveč obremenjeni s svojo majhnostjo in neprepoznavnostjo. Dobro bi bilo, da ponosno izpostavimo vina naših avtohtonih sort, denimo zelen in pinelo, njihove svojstvene stile, jih promoviramo in krepimo njihovo prepoznavnost.“

Rose – prvak v Vipavski dolini

Letos je bil največji boj med rdečimi vini

Rose iz Vinske kleti Vipava 1894 je postal prvak med vini vinorodnega okoliša Vipavska dolina. Tako so izbrali strokovnjaki na 53. mednarodnem ocenjevanju vina, ki se je 28. maja končalo na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Na najstarejšem ocenjevanju vin na svetu je letos sodelovalo 64 strokovnjakov iz 16 držav, razdeljeni so bili v šest komisij, pretresali pa so kar 557 vzorcev vin

S prvakom rosejem iz Vinske kleti Vipava 1894 sta nazdravila tudi minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Iztok Jarc in direktor podjetja Vipava 1894 mag. Jurij Premrl.

kar še posebej osveži v vročih poletnih dneh,“ je pojasnil vodja kleti Joško Ambrožič, ki je bil tudi ocenjevalec v eni od šestih komisij. Strokovnjaki ocenjujejo vina anonimno – to pomeni, da o posameznem vinu ne vedo nič drugega kakor njegov letnik in kategorijo, kamor sodi. „Letos smo ocenjevalci degustirali na dan približno 30 ali 35 vin, kar je manj kot prejšnja leta, zato smo se posameznemu vinu tudi bolj posvetili. Pri ocenjevanju smo imeli računalniško podporo, zato smo lahko izbirali med različnimi danimi opisi in ocenami. Tovrsten prijem prinaša prednosti, saj program hitro analizira, računa povprečja, povzema rezultate, zato lahko tudi vsak od nas ocenjevalcev na koncu preveri, kakšno oceno je dal posameznemu vinu v primerjavi s končno skupno oceno,“ je o ocenjevanju povedal Joško Ambrožič in glede konkurence med vini dodal: „Mednarodna konkurenca je bila prejšnja leta močnejša pri predikatnih vinih, zdaj je veliko več vzorcev med rdečimi vini in zato tudi večji boj za odličja.“

iz 24 držav. Podatki kažejo, da omenjeno ocenjevanje vin ohranja močno mednarodno zasedbo tako glede ocenjevalcev kot prispelih vin, ki se potegujejo za odličja.

Med nagrajenimi vini je bil kot rečeno tudi rose iz Vinske kleti Vipava 1894. Ta je ocenjevalno komisijo prepričal s svojo polno in obenem enostavno strukturo. Rose je predelan iz merlota in barbere: „Razmerje med sortama smo malo spremenili in tako še bolj izkoristili prednosti ter značilnosti posamezne sorte. Merlot vdahne roseju polnost, barbera pa svežino in razigranost, zato se vino odlično spaja s skoraj vsemi jedmi. Uživamo ohlajenega od 8 do 10 °C,

Vipavski siri ponovno zasijali v zlatu

Številnim nagradam, ki sta jih Nanoški in Beli sir že prejela na mednarodnih ocenjevanjih mlečnih izdelkov, se je pridružila še velika zlata medalja z 21. mednarodnega ocenjevanja mleka in mlečnih izdelkov, ki je bilo junija letos v sklopu Pomurskega sejma v Gornji Radgoni.

Nanoški sir je eden redkih slovenskih sirov, ki ima zaščitni znak geografsko poreklo. To pomeni, da je izdelan izključno iz mleka iz domačega okolja (Kras, Vipavska dolina, Trnovska planota, postojnska regija) in od krav, ki so hranjene samo z naravnimi krmili. To mleko ima zato precej mineralov, predvsem kalcija. „Sir so na planini Nanos kmetje izdelovali že v 16. stoletju, zapisi o postopku te izdelave pa segajo v 19. stoletje. V Mlekarni Vipava smo uporabili bogato znanje naših prednikov in že več kot dvajset let izdelujemo Nanoški sir. Skrbno odberemo ustrezno mleko, drugačna pa je tudi predelava,“ je bogato tradicijo predstavila vodja vipavske mlekarne Sonja Kerkoč. Živilska tehnologinja in predsednica GIZ Nanoški sir Nataša Marc pa je značilnosti sira opisala takole: „Nanoški sir izdelujemo v obliki koluta, teškega od 8 do 10 kilogramov. Okus

je rahlo pikanten in prijetno slan, kar se izoblikuje po dvomesečnem zorenju v zorilnici s specifično ekološko mikrofloro. Intenzivno rumeno barvo pa ima sir zaradi ustreznega mleka, ki vsebuje naravna rumena barvila.“

Vodja mlekarne je dodala, da je tudi Beli sir iz domačega mleka od krav, ki se pasejo na neokrnjenih pašnikih primorskih planot in notranjskih gričev. „Beli sir je mehak sir v slanici, ima primerno mehko telo in kiselkasto slan okus. Še posebno je dobrodošel v vročih poletnih dneh, ko ga lahko uživamo s svežo zelenjavo, olivami ... z njim lahko naredimo bogato grško solato in podobno,“ je sklenila sogovornica. Na omenjenem radgonskem ocenjevanju so strokovnjaki in člani komisije poudarili, da se slovenski siri lahko pogumno postavijo ob bok najbolj znanim tujim sirom.

Vodja Mlekarne Vipava Sonja Kerkoč obljublja, da bodo tudi v prihodnje upravičili veliko zlato medaljo.

Krajevna skupnost Vipava
objavlja

natečaj za KRALJICO vina ZELEEN 2007.

Vipavska dolina je vinorodna dežela, v kateri raste tudi avtohtona sorta zelen. Kraljico vina zelen izbiramo zato, da bo promovirala to avtohtono žlahtno sorto.

Naziv Kraljica vina zelen lahko pridobijo vse predstavnice ženskega spola, stare od 18 do 30 let, ki so državljanke Republike Slovenije in so iz vinorodnega okoliša Vipavska dolina.

Na osnovi pravilnika o izboru Kraljice vina zelen bo izmed prijavljenih kandidatk posebna komisija na predstavitvenem tekmovanju izbrala Kraljico vina zelen.

Izbor bo potekal 4. 9. 2007 v Vipavskem hramu v Vipavi.

Komisija bo preverila:

- splošno znanje s področja vinogradništva in vinarstva,
- poznavanje sorte grozdja in vina zelen,
- poznavanje ponudbe in strežbe vina.

Kraljica vina zelen za nagrado prejme:

- denarno nagrado,
- praktično nagrado in
- brezplačno uporabo avtomobila za 1 mesec;

sponzorira ga Avtocenter BAJC Ajdovščina.

Prijava mora vsebovati:

- stalni naslov z rojstnimi podatki in izobrazbo,
- kratek življenjepis.

Prijave pošljite ali dostavite do 25. avgusta 2007 na naslov TRG VIPAVA, Glavni trg 1, 5271 Vipava. Na ovojnico napišite "Izbor Kraljice vina zelen".

Za dodatne informacije lahko pokličete na telefonsko številko 041 740 568 (g. Boris Ličen).

*Dominika Prijatelj,
odnosi z javnostmi, Vipava 1894*

Iz ŠGV

Iz dela Škofijske gimnazije Vipava

Minilo je še eno šolsko leto. Tudi to je bilo zanimivo, razburljivo, napeto, nepozabno ...

Dogajalo se je veliko stvari in ni nam bilo dolgčas.

Zvrstila so se najrazličnejša tekmovanja, na katerih so se naši dijaki odlično odrezali, uspešno so sodelovali na različnih fotografskih in literarnih natečajih, dijaki so se skozi šolsko leto udeleževali glasbenega, gledališkega in filmskega abonmaja, za vse oddelke so bili organizirani duhovni vikendi, dijaki so se lahko razgibali na športnih dnevih in na različnih športnih tekmovanjih, v maju nam je svoje celoletno delo predstavil šolski pevski zbor, neke majske sobote so se prvi, drugi in tretji letniki podali na enodnevno ekskurzijo v Benečijo, Istro oziroma na Štajersko, sledilo je še napeto pridobivanje zadnjih ocen, razmišljanja in sanjarjenja o bližajočih se počitnicah in končne ekskurzije.

Dijaki prvih letnikov so se podali v zamejsko Slovenijo, drugi letniki so si ogledali Rim, tretješolci pa so raziskovali Dunaj. Seveda na četrtošolce nismo pozabili. O njihovi ekskurziji ste lahko brali že v jesenski številki. Že septembra so bili v Parizu, da so se potem lahko posvetili zadnjemu letniku in pripravam na maturo. V teh dneh je ta preizkušnja že za njimi. Letos pa so si ekskurzijo privoščili tudi profesorji, vsaj nekateri. Prvomajske počitnice so namreč izkoristili za romanje v Jeruzalem.

PREDSTAVA O DRUGEM

Konec marca so se nekateri dijaki tretjega letnika udeležili srečanja slovenskih in zamejskih šol na temo Predstava o drugem. V gimnaziji v Gorici, kjer je srečanje tudi potekalo, smo si udeleženci

najprej ogledali film 'Vzhod je vzhodno', ki nam je kasneje služil kot motiv za razvijanje in razglabljanje predstave o drugem. Nato je sledil govor voditeljice srečanja, prof. Melite Richter, ki nam je osvetlila pogled na doživljanje različnosti obmejnega območja, ki je velikokrat prav zaradi zaprtosti obravnavan kot grožnja za prebivalce onkraj meje. Nadaljevali smo z delom po skupinah, v katerih smo raziskovali mehanizme, po katerih se ustvarja določena predstava o drugem. Spraševali smo se, kdo je za nas drugi, kako je ta drugi predstavljen v lokalnih, državnih in internacionalnih medijih, kako ga obravnava literatura, kakšno vlogo igra meja ter kako doživljamo pripadnike drugih religij in nacionalnosti. Po predstavitev ugotovitev posameznih skupin smo se odpravili domov, polni vtisov in upanja, da lahko s človečnostjo in z dobrim poznavanjem svetovne zgodovine ter zapletenosti njenih pluralnih korenin presežemo postavljanje negativnih stereotipov o drugem in tako začnemo nov dialog medsebojnega razumevanja in spoštovanja.

Marjeta Hrvatin, 3. a

ŠOLSKI PLESNI FESTIVAL

Le kdo še ni poskusil plesati? Dvomim, da bi kdo na to vprašanje odgovoril nikalno. Zato smo na začetku šolskega leta tudi na naši šoli dobili ponudbo za vpis k plesnim vajam. To je bila seveda izvrstna priložnost, da se vsako sredo po pouku zabavamo in dodobra »prešvicamo«. Tako smo prišle na trening vse plesa željne in spoznale našo vaditeljico Alice Stojko Saliu iz Plesne šole Rebula.

Skozi vse leto smo se učile nove koreografije, nekajkrat smo nastopale, začele pa smo se tudi pripravljati na Šolski plesni festival, ki poteka vsako leto. Naučile smo se tri plesne žanrov hip-hop, latino in pop. Najprej smo se konec aprila udeležile področnega tekmovanja v Šempetru. Po tem tekmovanju pa se nas je šest najboljših iz naše šole uvrstilo na državno raven tekmovanja. To se je odvijalo sredi maja v Slovenj Gradcu. Tistega dne smo se odpravili na pot polni energije in pričakovanj. Bolj kot smo se bližali mestu dogajanja, bolj smo občutili tremo. Tik pred nastopom smo bili kot živčne razvaline. V eni izmed srednjih šol v Slovenj Gradcu smo se uredili in tako se je tekmovanje lahko pričelo. Razvrstili smo se v skupine, v katerih so nas sodniki strogo ocenjevali. Število tekmovalcev se je manjšalo. Tako je minila osmina finala, četrt in pol finale. Po dobrih dveh urah plesa je bil čas za odločilni finale, v katerega se je uvrstilo 7 od 132 plesalk. Našo šolo sta v finalu zastopali Urša in Ana Mali, ki sta se uvrstili na 3. in 5. mesto. Skupno pa smo plesalke Škofijske gimnazije Vipava postale državne prvakinja. Tekmovalni dan se je s tem zaključil in zadovoljne z rezultati smo se vrstile domov. Tako se je naša plesna pravljica za to šolsko leto končala.

Ana M.

ZANIMIVOSTI IZ DELA NOVINARSKEGA KROŽKA

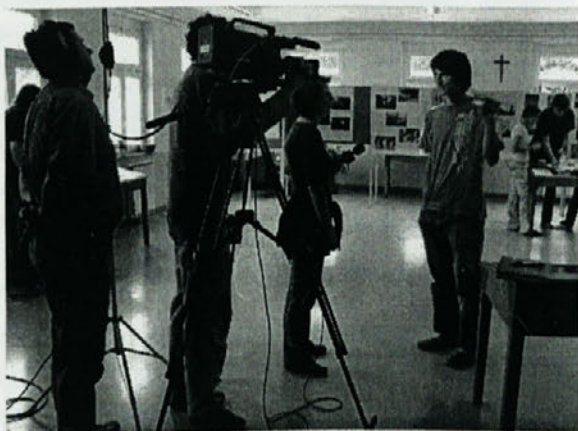
Letos smo bili dijaki novinarskega krožka še posebej dejavni in zaposleni. Izdali smo tri številke šolskega glasila in vsak mesec ustvarjali oddajo, ki je bila predvajana na radiu Nova. Poleg tega pa smo se spopadli še z dvema izzivoma. V marcu smo sodelovali v celodnevem vključevanju v program radia Ognjišče, v maju pa smo snemali prispevek za televizijsko oddajo Obzorja duha. V nadaljevanju si lahko preberete utrinke s snemanjem.

19. 3. 2007 je Slomškova ustanova prek radia Ognjišče zbirala denar za dijake, ki si šolanja ne morejo privoščiti. Tako smo se ves ponedeljek oglašale vse štiri škofijske gimnazije. V prvem oglašanju smo se novinarji na kratko predstavili, potem pa smo nadaljevali s številkami. Po dolgih številkah smo predstavili naše šefe: rektorja Slavka Rebca, ravnatelja Vladimirja Anžela in gospoda

Stanka Fajdiga. V drugem javljanju smo opisali naše obšolske dejavnosti, se dotaknili kulture in prisluhnili zanimivemu toku zavesti, ki je nastal pri uri slovenščine. Po enournem odmoru smo izvedeli, kako zabavno je, če si eden izmed desetih otrok in kako si krajšajo čas edinci. Povprašali pa smo tudi mladoporočenca, kako onadva vidita družino in vzgojo otrok. Naše novinarsko popoldne smo zaključili z mašo, ki jo je v kapeli dijaškega doma daroval koprski škof Metod Pirih. Po maši pa smo se smejali na račun spodrseljavej, ki so se nam zgodili.

Snemanje desetminutnega prispevka za oddajo Obzorja duha, smo sprejeli kot velik izziv. Ker pa je bil mesec maj in smo vsi komaj čakali počitnice, smo vse naredili zadnji trenutek. Tako smo predstavili našo šolo, dijaški dom ter nekatere dejavnosti na šoli. Govorili smo tudi o ljubezni, ki smo si jo izbrali za temo meseca. Besede, stavke in povedi smo vleкли iz spomina, ker pa je to težko delo, smo včasih morali kaj tudi večkrat posneti. Pred kamerami smo se potili in imeli smo »gromozansko« tremo. Zato nam je snemalec večkrat rekel, naj bomo sproščeni in nasmejani. Snemali smo v knjižnici, avditoriju, pred dijaškim domom, v Zavodu Janka Premrla – Vojka ... Snemanje je trajalo kar pet ur in na koncu smo bili izmučeni. Snemalci so nas pohvalili, saj smo menda delo opravili kar hitro. Naš trud je bil poplačan v nedeljo, 13. 5., ko so nas po končani oddaji vsi pohvalili.

DOGAJANJE V DIJAŠKEM DOMU

V zadnjem času se je v domu zgodilo marsikaj zanimivega. Začnimo najprej pri dosežkih domskih dijakov, ki so na letošnji Domijadi, ki je potekala konec aprila na Rogli, dosegli izvrstne dosežke v različnih športnih panogah (košarka – fantje, odbojka – dekleta ...). Ker je maj Marijin mesec, je skozi cel mesec potekalo šmarnično branje, ki so ga oblikovali letošnji maturanti. V zadnjih tednih šolskega leta pa smo lahko dijaki, ki smo opravili že vse šolske obveznosti, dvakrat na teden gledali različne filme. To je le nekaj najpomembnejših utrinkov iz življenja v dijaškem domu. Če bi hotel zabeležiti vse, bi bil prispevek preobsežen.

mauko_man

POTEPANJE PRVIH LETNIKOV

Od 30. maja do 2. junija smo se prvi letniki odpravili na ekskurzijo po Sloveniji in zamejski Sloveniji. V štirih dneh smo si lahko ogledali, kako živijo Slovenci na Koroškem in v Porabju. Po koncu obveznega ogleda smo imeli vedno na razpolago še prosti čas za svobodno pohajkovanje

profesorica Černigoj zaplesala polko. Pri tem je profesor Erik pripomnil, da to pri športni vzgoji ne bi bilo za odlično oceno. Zanimiva je bila tudi gozdna učna pot do tromeje, kjer smo lahko stali v treh državah hkrati.

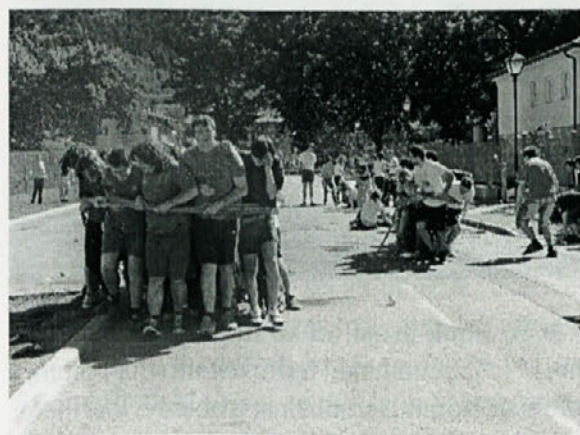
Ekskurzijo nam je polepšalo tudi kopanje v Moravskih toplicah. Imeli smo srečo, saj je izza oblakov pokukalo sonce. Za bolj adrenalinske »osebke« pa ni manjkalo toboganov in odskočnih desk – in smola pa taka, prosti pad je bil zaprt. Pogumnejši smo se lahko podali tudi v toplo naftno kopel. Imeli smo se enkratno, »paparaco« profesor Vovk pa je poskrbel, da je kopanje »znanih« ŠGV-jevcev ostalo zabeleženo.

Zadnji dan smo se polni takšnih in drugačnih vtisov zadovoljni odpeljali proti domu.

Naši prazni želodčki so si med potjo zaželeli še trojanskih krofov, vendar smo se zaradi »prevelike lakote« ustavili že na prvem postajališču, kjer smo se založili za dolgo vožnjo proti domu.

K. Š. & T. G. & N. K.

SLOVO MATURANTOV

Tudi letos so naši maturanti sodelovali pri postavljanju novega svetovnega rekorda v plesanju četvorke. Plesali so na novogoriških ulicah. Po teh zabavnih dogodkih pa so se potili pri pisanju maturitetnih testov in se že utrujeni mučili z odgovarjanjem na vprašanja na ustnih izpitih. Le na rezultate morajo še počakati, potem pa se lahko podajo na zaslužene počitnice in študentskemu življenju naproti.

Letošnji maturanti so s poukom zaključili sredi maja in se potem posvetili intenzivnim pripravam na maturo. Seveda pa poleg učenja sodi k poslavljanju od srednješolskih klopi še kaj drugega. V aprilu so v Portorožu priredili maturantski ples, 18. maja pa so se poslovili tudi od dijakov in profesorjev na ŠGV. Postavili so cvek in pripravili nekaj iger, v katerih so se pomerili dijaki obeh tretjih letnikov. Zmagali so dijaki 3. a in tako prevzeli ključ, ki ga bodo naslednje leto kot maturanti predali naprej.

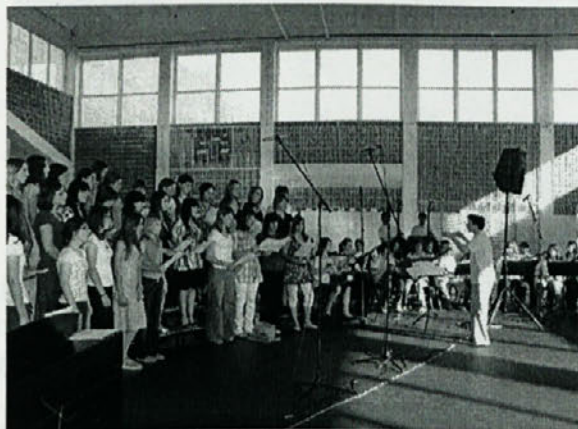
VEČNO MESTO

Naše potovanje proti večnemu mestu se je pričelo v poznih večernih urah. Skrbni pazniki (profesorji) so nam svetovali, naj se poskušamo pred prihajajočim dnevom čim bolje naspati, saj naj bi bil urnik precej naporen. Izkazalo se je, da so imeli še kako prav. Po prihodu v osrednjo Italijo smo se zapeljali mimo njenega glavnega mesta in tvegali prehod skozi "zasmeten" Neapelj proti ugaslemu ognjeniku Vezuvi, ki smo si ga neuradno prisvojili z izobešanjem slovenske zastave na njegovem vrhu. Po sestopu smo pot nadaljevali proti Herkulanumu, antičnemu mestu, ki je svoj žalostni konec doživelo prav po zaslugi takrat še aktivnega vulkana. Zvečer smo prispeli v Rim in naslednji dan začeli z ogledi mesta. Najprej smo obiskali Vatikan, Baziliko sv. Petra ... Zvečer smo se pri nunah, kjer smo prenočevali, malce sprostili ob odbojki. V sredo je delo v Rimu potekalo v samostojnih skupinah po 15-16 dijakov v spremstvu enega profesorja. S pomočjo navodil smo morali poiskati rimske znamenitosti in o njih poročati še sošolcem. Na koncu dneva je sledil še čas za nakupovanje spominkov. Četrtek, ki je bil namenjen ogledu znamenitosti, je bil po mojem mnenju najtežji dan. Med drugim smo si ogledali Španske stopnice, Panteon ... Zvečer smo se polni vtisov, saj smo v treh dneh videli vse najpomembnejše znamenitosti mesta, odpravili proti domu. Ekskurzija v Rim mi bo kljub bolečim nogam ostala v zares lepem spominu, saj je Rim čudovito mesto. S svojimi veličastnimi zgradbami in burno zgodovino vsakemu od obiskovalcev pusti svoje vtise. Jaz sem se domov vrnil z mislijo, da je človek genij, sposoben ustvarjati in neizmerno ljubiti kot sveti Peter, Michelangelo in drugi. Vse sovraštvo in zlo, ki so ga po Rimu sejali razni Neroni, se ob njihovi veličini spremenijo v prah zgodovine.

ZAKLJUČNA PRIREDITEV

V petek, 22. junija, smo kot drugod po državi praznovali zaključek šolskega leta, ki se je letos res vleklo kot jara kača.

Letošnja enournna prireditev je potekala v znamenju Svetega pisma. Vipavski tamburaši so nam za uvod zaigrali slovensko himno (letos nihče ni pozabil, da se po himni ne ploska), potem pa so skupaj s šolskim mešanim pevskim zborom zaigrali in zapeli pesmi Mati zakliče in Brez besed. Letošnja voditeljja, bodoča maturanta Urška P. in Matej B., sta nas vodila skozi šolsko leto in nas presenetila s svojim znanjem hebrejščine. Med njunim vodenjem so imeli svoje točke mešani pevski zbor naše šole, novoustanovljena dekliska komorna zasedba, ki jo je pred nekaj tedni ustanovila Natalija B., zaradi igranja ansambla iz 3. a, sestavljenega iz harmonike, bobna, tamburina, trobente, klarineta,

električnih kitar in klaviatur so nas zasrbele pete, na Golico pa sta vendarle zaplesala dijaka omenjenega letnika. Naslednja točka je bila tudi pevska, dijaki pa so zapeli Swanheart skupine Nightwish. Potem smo slišali še škofovo pismo – sam namreč ni utegnil priti – ter govor gospoda rektorja in govor gospoda ravnatelja, nato pa še podelitev priznanj najboljšim dijakom iz vsakega letnika. Sledil je še pozdrav obeh voditeljev, zbor pa nam je zapel še Visoko pesem. Končno smo odšli počitnicam naproti.

Omenili smo že, da so bili dijaki tudi letos dejavni in uspešni na najrazličnejših področjih. To dokazujejo tudi pohvale, nagrade in priznanja Škofijske gimnazije Vipava, ki so jih prejeli. Na zaključni prireditvi je bilo podeljenih 79 pohval, 70 nagrad in 33 priznanj. Kar 13 naših maturantov je dobilo priznanje za štirileten odličen uspeh. Naj omenimo le dijake, ki prihajajo iz Vipave in njene neposredne bližine.

Pohvale so prejeli: *Martin Malik, Meta Žgur, Matjaž Trkman, Jernej Naglost, Sara Rovin in Maja Štefin.*

Nagrade so prejeli:

Andreja Bratovš za odličen uspeh, srebrno priznanje na regijskem tekmovanju v znanju matematike, srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz logike, prizadevnost pri prostovoljnem socialnem delu ter za pomoč sošolcem, *Meta Fajdiga* za odličen uspeh, sodelovanje na šolskih prireditvah ter za samostojne nastope in koncerte, *Barbara Jež* za odličen uspeh ter za prizadevnost pri prostovoljnem socialnem delu in *Jana Fajdiga* za sodelovanje na šolskih prireditvah ter samostojne nastope.

Priznanji sta prejela:

Tilen Marc za zlato priznanje za raziskovalno nalogo na državnem srečanju mladih raziskovalcev, zlato priznanje na državnem tekmovanju iz logike, bronasto priznanje na tekmovanju v znanju fizike, za odličen uspeh ter za 1. mesto na ekipnem regijskem prvenstvu v atletiki in *Tina Černigoj* za štirileten odličen uspeh.

Priznati moramo, da so si vsi dijaki res zaslužili počitnice.

Zbrala in uredila Andreja Premrl

Iz OŠ

Spomladanski meseci

Spomladanski meseci so za učitelje, učence in starše polni raznovrstnega dogajanja, veselih in lepih dogodkov, pa tudi skrbi, manjših razočaranj; predvsem pa vsi skupaj komaj dohitevamo čas. Nikoli ga ni dovolj, da bi res temeljito in uspešno opravili vse delo, uresničili vsa pričakovanja. Spomladanski dnevi se daljšajo, vreme postaja prijazno toplo in ne prevroče – primeren čas za aktivnosti izven učilnic. Namesto športnih dni na snegu smo se tokrat podali na poti proti Slapu, Gočam in Erzeltu in spoznavali koticke, ki jih redko obiščemo.

Spomladanski čas je tudi čas »miselnih orehov«, saj se vrstijo številna šolska, področna in državna tekmovanja od zgodovine, matematike, fizike, kemije, slovenščine, italijanščine, angleščine, vesele šole...do športnih tekmovanj v košarki, nogometu, atletiki, tekah...

Poleg skrbi za zdravo telo in razvijanja miselnih sposobnosti smo v letošnjem aprilu nekaj časa posvetili kulturi. Tako smo gostili deški pevski zbor iz Waterlooja. Prav zanimivo je bilo tik pred dopoldanskim koncertom: vsi poslušalci zbrani pred kulturnim domom, naše pevke in pevci nestrpni pred nastopom, Belgijci pa nekje med Žirmi in Logatcem...In ker nikoli ne gre vse narobe, je bilo vsaj vreme prijazno toplo. S polurno zamudo smo končno ugledali avtobus, navdušeno sprejeli goste in res uživali med nastopom. Pa tudi na naš mladinski pevski zbor smo bili ponosni, saj niso zapeli nič slabše od gostov.

V popoldanskem času smo jih ob pomoči domačinov, ki znajo francosko, razkazali Vipavo, za kaj več pa je zmanjkalo časa, ker so morali še na generalko pred koncertom. V vipavski župnijski cerkvi so zvečer pevci uživali v petju, poslušalci smo doživeli lepoto tonov in melodij, s pretokom energij pa smo še skupaj zapeli. Zahvaljujemo se gospodu dekanu za dovoljenje za koncert v prelepi vipavski cerkvi (tudi za dobronamerno razumevanje kar živahnega dogajanja med odmorom). Zahvaljujemo se tudi vsem staršem in domačinom, ki ste sprejeli mlade pevce v svoje domove in se trudili sporazumevati se z njimi ter jih naslednjega jutra pripeljali pred šolo. Po pogovorih s spremljevalci pevskega zbora smo razbrali, da jim je ostala Vipava, predvsem pa vipavsko občinstvo v zelo lepem spominu.

Čez dva dni pa nov dogodek v šolski telovadnici: košarkaške tekme z ekipami iz Prad, Grosuplja in Stražišča pri Kranju. Z njimi smo se spomnili na Matija, ki je še pred nekaj leti zavzeto igral košarko in spodbujal sošolce k športni igri. Saj ne, da bi naši dečki igrali slabo, vendar smo ekipi iz Prad le morali priznati premoč.

Sredi aprila smo pripravili tudi prireditve za Unicef. Dekleta so sešila šestnajst punčk iz cunj ter jih podarila Unicefu, ki te punčke prodaja na dražbi, izkupiček pa vedno namenja za nakup zdravil in hrane za otroke v revnih predelih sveta. Prireditve sta se udeležili predstavnici Unicefa iz Ljubljane in se zahvalili za sodelovanje. To ni bilo osamljeno humanitarno dejanje naših učenk – zelo lepo so se odzvali tudi na prošnjo za otroke v Gani in zanje zbrali veliko šolskih potrebščin. Svinčnikov, barvic in torbic bodo gotovo veseli.

Naša pomlad je tradicionalna revija otroških in mladinskih pevskih zborov na Primorskem. Nekakšnem podmladek revije Primorska poje. Že vrsto let sodelujejo tudi naši zbori. Zadnji dve leti pripravimo nastop kar v šolski avli, ker je dovolj prostora po učilnicah za upevanje in pripravo otrok na nastop. Posebno slovesen je zaključek prireditve, ko zapojejo najboljši zbori na Zemonu in z veseljem se lahko pohvalimo, da sta bila letos za ta nastop ponovno izbrana naš otroški in mladinski zbor. Oba sta si na področnem tekmovanju v Novi Gorici »pripela« tudi zlato priznanje in si tako zagotovila udeležbo na državnem tekmovanju v Zagorju prihodnje pomlad. Veselje in obveznost, odgovornost. Prepričana sem, da bomo tudi to nalogo opravili po najboljših močeh. Ne ostajamo samo med področnimi ograjami; že dve leti spoznavamo Evropo v okviru projektov Pomladni dan in Evropska vas. Pomladnega dne se bolj udeležujejo učenci nižjih razredov, evropske dežele pa natančneje spoznavajo učenci predmetne stopnje v okviru pouka, interesnih dejavnosti in tehniških dni. Svoja spoznanja in izdelke razstavimo na zaključni prireditvi v Novi Gorici. Letos so ta dogodek sooblikovali naši tamburaši. S svojim igranjem so pritegnili številne obiskovalce na travniku pred gledališčem. In kar nekaj šol si jih želi povabiti na nastop; njim pa zmanjkuje časa, ker sodelujejo na vsaki šolski, pa še na drugih prireditvah.

Maja je naša zborovodkinja večkrat potovala v Koper in poslušala arhivske posnetke Radia Koper z nastopov, revij in tekmovanj pevskih zborov v zadnjih tridesetih letih. Tako je izbrala dovolj posnetkov pesmi za zgoščenko, ki smo jo pripravili ob tridesetletnici delovanja pevskih zborov pod vodstvom Zvonke Starc. Izid zgoščenske smo obeležili s celovečernim koncertom v vipavskem kulturnem domu.

Maja smo povabili mlade likovne ustvarjalce na tradicionalni ex-tempore, da upodobijo vipavska polja in okolja. Nastala dela so bila na ogled v naši galeriji, jeseni pa bodo obarvala prostore v Zdravstvenem domu v Ajdovščini.

In maja so naši učenci ob skrbnem vodstvu mentorice profesorice zgodovine izdelali in predstavili raziskovalno nalogo Vam pošto prinašam. Za odlično opravljeno delo so dobili zlato državno priznanje.

Od devetošolcev smo se poslovili v telovadnici. Najprej so se sami predstavili z uvodnim plesom, nato smo najuspešnejšim podelili srebrna in zlata priznanja, pohvale in priznanje šole. Tik pred valetom je izšla knjiga naše učenke z napeto zgodbo iz Vipave, ki je zmagala na natečaju Z domišljijo na potep. Učenki iskreno čestitamo za prvo izdano knjigo in verjamemo, da to ni njeno zadnje delo, ki bo razveseljevalo bralce. Ko smo že pri knjigah: pravo bogastvo ljudskega izročila je zbrano v knjigi Indija Komandija, ki je izšla tik pred zaključkom šolskega leta.

Tudi v podružničnih šolah je bilo živahno; vrstile so se razstave, nastopi za starše, v Podnanosu tekmovanje za Eko zastavo, na Gočah pouk in dejavnosti v dveh kombiniranih oddelkih, v Vrhpolju pa...vsak dan lepša in bolj dograjena nova šolska stavba s telovadnico.

Še nekaj o »klasičnem« pouku: v vročih majskih dneh smo se potili pri preverjanju in ocenjevanju znanja, devetošolci so pisali nacionalne preizkuse znanja in presegli republiško povprečje pri vseh treh predmetih (slovenščina, matematika in fizika); imeli smo kar nekaj nadomeščanj učiteljev, večinoma uspešno končali šolsko leto...

Sedaj je čas počitnic in dopustov, s Pavčkom ugotavljamo, da

»Najboljša pa je šola tisti trenutek,

Ko ji porečeš: Srečno!

In greš – kakšen krassen občutek! –...«

Srečno vsem učencem in staršem v teh poletnih dneh, jeseni pa vas ponovno vabimo k skupnemu prizadevanju za doseganje ciljev.

*Alenka Bizjak Nussdorfer,
ravnateljica*

Ex-tempore

V petek, 11.5.2007, je na Osnovni šoli Draga Bajca Vipava potekal tradicionalni Ex-tempore, letos že 15. zapovrstjo.

Vipavska OŠ je gostila 48 učencev in dijakov iz 14 šol Severnoprimske in Obalnokraške regije, kar priča o veliki priljubljenosti dogodka, ki vsako leto poteka v spomladanskem času pod že kar uveljavljeno tematiko: »Vipavska polja in okolja«.

Mesto Vipava, ki mu nekateri rečejo kar »slovenske Benetke«, nudi s svojimi lepotami za umetniško oko ogromno zanimivih motivov. To bi vam z navdušenjem povedal tudi vsak udeleženec. Letošnje motive Vipave so mladi likovni ustvarjalci upodabljali v različnih slikarskih in risarskih tehnikah in nastala dela so prav zato izredno pestra in izvirna, tako v motiviki, kot tudi v tehniki sami...

OŠ Draga Bajca Vipava je Ex-tempore izvedla ob podpori Agroinda in Občine Vipava.

*Kristina Lavrenčič,
prof. lik.um.*

Opazovanje treh astronomskih dogodkov

Na OŠ Draga Bajca Vipava smo se prijatelji astronomije pripravljali na tri astronomske dogodke, ki so se zgodili v mesecu februarju in marcu: konjukcijo Venere z Luno, okultacijo Saturna in popolni Lunin mrk.

Cerkev sv. Urbana z Luno in Venero

Foto: Maruša Makovec

19. februarja 2007 smo se Roza, Tina, Maruša, Miloš, Boštjan in Timi v družbi Davida Trebižana in mentorja Jožeta Rutarja, odpravili proti Podragi k cerkvi sv. Urbana. Tu smo v večernih urah najprej izvedli orientacijo in spoznali zimski šesterokotnik, ki ga tvori šest svetlih zvezd iz šestih ozvezdij: Sirij, Prokijon, Poluks, Kapela, Aldebaran in Rigel. Nekateri med nami so skozi teleskop prvič videli Saturn in njegove obročje.

V noči s prvega na drugi marec smo se v isti zasedbi, ki se ji je pridružil mentor Erik Černigoj, odpeljali do lovske kočice na Nanosu, kjer naj bi opazovali okultacijo

Saturna. Žal so nam oblaki preprečili namen. Bedeli smo do pol petih zjutraj in si v tem času ogledali le računalniško simulacijo tega dogodka. Neprespani smo se odpeljali domov. Med nočno vožnjo smo videli srnjad, zajca, kuno in veverico, ki so jih osvetlili žarometi kombija. Rek, da astronomi spiijo podnevi in ne ponoči, za nas ni veljal, saj smo tople postelje zamenjali s trdimi šolskimi klopmi.

Več sreče smo imeli v soboto, tretjega marca, ko smo prav tako na Nanosu opazovali in fotografirali popolni Lunin mrk. Noč je bila tako jasna, da se nam je Luna kar bleščala skozi leče teleskopa. Šele ob začetku mrka smo si jo lahko ogledali. Tokrat so se nam pridružili še drugi ljubitelji astronomije. Učitelj Erik nam je nazorno prikazal, kaj je astronomija: „Astronomija je zmrzovanje,“ je rekel, medtem ko si je grel roke. Imeli smo tudi težavo, saj nam je rosa padala na fotografske aparate, zmrznila in nam s tem ovirala uporabo aparatov. Posnetki, ki smo jih naredili, so nam služili za pripravo razstave na naši šoli.

Maruša Makovec in Tina Žvanut, 8.c,

Iz CUIO

Dobrodelna akcija Leo kluba Vogrsko v Centru JPV

V pomladnih mesecih je Leo klub Vogrsko prijetno presenetil dva naša učenca, katerima je namenil zbrana dobrodelna sredstva v višini 300.000,00 SIT oz. 1.251 EUR. Letošnje leto je klub namenil dobrodelno zbrana sredstva dolgotrajno bolnim osebam. Tako sta bila zbrana dva naša mladostnika, ki se že vrsto let usposabljata v Centru. Oba mladostnika imata mišično distrofijo, zaradi narave njune bolezni pa sta vezana pretežno ne samo na invalidski voziček, ampak na bolniško posteljo. Za bolezen je značilno, da prizadene mišice oz. mišična vlakna po vsem telesu. Pri obeh naših fantih je bolezen že močno napredovala, tako da sta povsem odvisna od tuje nege in pomoči, potrebujeta vso skrb pri vsakodnevni negi in tudi pri hranjenju. Zaradi napredovanja bolezni je njun življenjski prostor močno omejen in vezan na številne omejitve, saj lahko le malo časa preživita brez priključitve na aparat za umetno ventilacijo.

Svečana izročitev čeka je bila v mesecu marcu, udeležila se jo je tudi predstavica Mebla-Jogi, ki je bil glavni sponzor te akcije. Izročitev čeka je potekala tudi na manj formalen način, s skupnim druženjem, predstavitev obeh mladostnikov in ogledom bolniške sobe ter Centra.

Podarjena sredstva smo namenili za nakup aparata za pasivno izkašljevanje (za čiščenje bronhopulmonalnih poti) ter za nakup kanil (nastavki za v sapnik). Del sredstev pa smo namenili tudi za nakup brezžičnega usmerjevalnika (adapterja), ki jima bo omogočil priklopitev na internet kar iz

bolniške sobe. Tudi s tem se bosta oba mladostnika lažje vključevala v socialno sredino in komunicirala s svetom, ne glede na to, da zaradi bolezni potrebujeta vso pomoč in stalno nego drugih oseb. Zbrana sredstva smo tako namenili predvsem izboljšanju kvalitete bivanja obeh varovancev v Centru, ki zaradi narave in napredovanja bolezni potrebujeta stalno 24-urno nego in pomoč.

*mag. Erna Žgur,
ravnateljica*

Zaključek donatorske akcije

Meseca aprila smo v Centru JPV uspešno zaključili dalj časa trajajočo dobrodelno akcijo, s katero smo zbirali sredstva za nakup prilagojenega vozila. Želja sem nam je uresničila, saj smo v dobrem letu zbrali polovico sredstev (16.000 EUR) z donatorskimi sredstvi, glavnino so prispevali vsi 4 Lions clubi iz Severnoprimske regije (LC Zemono, Vogrsko, Nova Gorica in Dobrovo), del sredstev je prispevalo tudi Notarsko združenje Slovenije, NK Veterani iz Vipave ter nekateri posamezniki in podjetja. Drugo polovico

denarja je prispeval Center. Kombi smo svečano prevzeli v aprilu, prevzema so se udeležili tudi glavni dobrotniki, predsedniki Lions clubov Severnoprimske regije, udeležila sta se je tudi lanski in letošnji predsednik cone.

Za potrebe naših otrok je bilo potrebno kombi še predelati. Renaultov kombi, katerega lahko vozi vsak voznik z izpitom B kategorije, smo dodatno opremili z dvizno ploščadjo in možnostjo odstranitve zadnjih 3 sedežev, vse sedeže pa opremili z

varnostnimi H-pasovi. Tako opremljeno vozilo bo še dodatno prispevalo h kvalitetnejši obravnavi oseb, ki se usposabljaajo v našem Centru. Dobrodošla izboljšava bo tudi za vse strokovne delavce, ki vozijo otroke na razne zdravniške in druge terapevtske preglede.

Kombi bomo uporabljali predvsem za številne prevoze otrok in mladostnikov na razne terapevtske, zdravstvene in specialistične obravnave zunaj naše ustanove. Prav tako ga bomo uporabljali za prevoze otrok na hipoterapijo na Brje in druge dejavnosti, ki potekajo v Centru ali zunaj njega. Služil pa bo tudi za izvajanje pedagoškega procesa, saj kombi omogoča večjo mobilnost otrok in mladostnikov, predvsem pa lažjo dostopnost težje gibalno oviranim. S pomočjo kombija bo marsikateremu otroku olajšan dostop do mesta, trga ali vasi. Uporabljen bo predvsem z namenom boljšega in kvalitetnejšega dostopa in večje mobilnosti ter funkcionalnosti, ne samo uporabnikov, to je otrok in mladostnikov, ampak tudi strokovnih delavcev.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem številnim donatorjem, ki so razumeli našo željo, nam pomagali pri nakupu in tako omogočili našim otrokom kvalitetnejše bivanje in usposabljanje.

*mag. Erna Žgur,
ravnateljica*

Valeta v CUIO Janka Premrla – Vojka v Vipavi

Za vsakega devetošolca je valeta poseben dan, na katerega želi ohraniti čim lepše spomine. Tega se zavedamo tudi v Centru za usposabljanje invalidnih otrok Janka Premrla – Vojka v Vipavi, zato želimo za vse naše učence pripraviti ta dan čimbolj vesel in prijeten. In to nam je tudi uspelo. Zadovoljni in srečni obrazi devetošolcev, njihovih staršev in ostalih prisotnih v avli so to dokazovali. Ob 13. uri se je valeta svečano začela. Svečano pa so izgledali tudi vsi štirje devetošolci, ki so tega dne zaključevali svojo osnovnošolsko obveznost.

Po pozdravnem govoru gospe ravnateljice magistrice Erne Žgur je sledil zabavni program s podelitvijo ključa. Letošnje preverjanje je potekalo približno tako, kot igra Lepo je biti milijonar, vendar s to razliko, da je naša igra nosila naslov Lepo je biti devetošolec. Hecna vprašanja so narekovala še bolj smešne odgovore, ki so ustvarjali šaljive situacije. Pravilne odgovore smo sproti zapisovali v križanko, ki je na osenčenih poljih dala geslo, ki je bilo tudi končna rešitev. Ob pomoči polovičke, glasa ljudstva in klica v sili jim je uspelo pridobiti ključ, ki je bil dokaz njihovega truda in znanja.

Čas, ki je bil namenjen oglasu, pa smo izrabili za reklamo baru Pri Marjanci, ki vse gojence našega Centra že vrsto let ob koncu šolskega leta pogosti s svojim odličnim sladoledom. V zahvalo smo jim podarili ogromen sladoled, da bi še naprej delili kepice, *kot se šika*.

Nato je sledila podelitev spričeval, pohval in nagrad. Da so devetošolci tudi dobri igralci, so prikazali v igranem prizoru.

Valeta pa smo izkoristili tudi za slovo od njihove učiteljice in prijateljice gospe Jelke Kobal, ki z novim šolskim letom odhaja v zasluženi pokoj. Besede zahvale in najlepših želja, ki jih je v imenu vseh učencev povedal njen učenec Jasmin, so orosile marsikatero oko.

Zaključili smo z željo, v katero je vpeta čudovita beseda LJUBEZEN, ki naj še naprej vodi starše in njihove otroke skozi življenje, kajti prav ljubezen jih je vodila v skrbi za otroka, ki so ga vsa ta leta spremljali in nesebično skrbeli zanj.

Da se je ta dan resnično lepo zaključil, je z glasbo poskrbel Denis, bar Pri Marjanci pa s sladoledom. In tako se je veselo druženje z devetošolci, njihovimi starši in s strokovnimi delavci nadaljevalo še v pozno popoldne.

Dragi Rok, Jasmin, Aleksander in Andrej!

SREČNO na vaši poti odraščanja. Ostanite še naprej pristrčni in veseli, ohranite prijaznost v svojih srcih in se veselite življenja.

In hvala vam za vse lepe trenutke, ki tudi nas učijo živeti z ljubeznijo.

Ivica Petrič in Jelka Kobal

Pletli smo venčke in plesali

Ob 9. maju, dnevu združene Evrope, smo se letos aktivno vključili v praznovanje tudi učenci in mentorji Centra JPV Vipava.

V projekt Evropska vas, ki zajema osem slovenskih krajev in osnove šole širše regije, smo vključili otroke iz nižjih in višjih razredov Centra JPV in mentorje iz različnih področij ustvarjanja.

Državo Latvijo smo izbrali, ker smo jo spoznali že preko projekta mednarodnih kreativnih delavnic »Getting to know and like you« v Atenah pred dvema letoma.

Otroci so spoznali njihovo narodno glasbo in se naučili dva ljudska plesa. Plesne korake in koreografijo smo prilagodili tako, da so v plesu lahko sodelovali in uživali otroci, ki samostojno hodijo, in tisti na invalidskih vozičkih.

V plesni predstavitvi so sodelovali kot soplesalci strokovni delavci Centra.

Da bi lahko aktivno sodelovalo v projektu čim več otrok, smo se odločili predstaviti državo Latvijo preko različnih medijev in delavnic. Posebno zanimivo je bilo sodelovanje z Alino Nabergoj, slikarko iz Latvije, ki že dve leti živi v Vipavi in naše gojence ter naše delo dobro pozna. Vključevanje njenega ustvarjalnega dela in seveda pomoč pri predstavitvi njene rodne domovine je

bila za vse še posebno bogata izkušnja. Pomagala nam je s konkretnimi predlogi in izkušnjami iz svojega življenja v Rigi, sodelovala tudi v plesnem nastopu in izdelali smo slovarček najpogostejših socialnih fraz v obeh jezikih. Zaupala nam je recept za medenjake, ki jih pečejo v Latviji ob božiču in skupina otrok jih je spekla v času dveh delavnic. Pogostili smo otroke v Centru in obiskovalce stojnice na osrednji prireditvi ter starše otrok in mladostnikov Centra.

Učenci so s pomočjo mentorice izbrali značilne tekstilne vzorčke iz latvijskega kulturnega izročila in jih narisali kot pobarvanko na papirnate ovojnice za zgoščenke.

Predstavili smo še simbole Latvije: brezo, kot drevo, in pikapolonico, kot značilno žival. Pobarvali smo kamenčke v pikapolonice, ki so jih lahko obiskovalci stojnice vzeli za spomin.

Zanimiv je bil Dan Latvije, ki smo ga izvedli v Centru in nanj povabili vse

učence, učitelje in strokovne delavce, da so aktivno sodelovali v vseh omenjenih delavnicah. Pred plesnim nastopom in aktivnim delom v likovni delavnici, kjer smo tudi izdelovali venčke, smo predstavili značilnosti države in prikazali film in diaprojekcijo fotografij iz Latvije.

Vse, kar je nastajalo v številnih delavnicah v Centru, smo z učenci prikazali tudi na skupni prireditvi v Novi Gorici. Za vse naše otroke je bila to posebna priložnost spoznavanja drugih otrok, držav in nova izkušnja. Kulturni program, s katerim smo v pesmi, plesu in igri predstavili države Evropske unije, je bil otvoritev Evropske vasi, kjer so se na izvirno izdelanih stojnicah predstavili svoje projekte otroci vseh osnovnih šol v regiji.

Za zaključek projekta smo v avli Centra uredili razstavnino pano s celotnim prikazom poteka projekta in predstavitvijo vsebin. Za starše otrok in mladostnikov pa smo na Zboru staršev Centra predstavili celoten projekt.

Katja Bucik

Večer z družinsko godčevsko skupino Volk Folk

Šolsko leto se izteka tudi Pevskemu zboru in Instrumentalni skupini, ki delujeta v Centru za usposabljanje invalidnih otrok. To leto jim bo ostalo v lepem spominu predvsem zaradi večera, ki so ga pripravili skupaj s skupino Volk Folk v dvorani Glasbene šole Postojna in zaradi tridnevni intenzivnih pevske vaje, ki so jih imeli v Božičih nad Ankaranom.

Koncert v Postojni je bil organiziran na pobudo Pevskega zbora z namenom, da bi se predstavili širši javnosti na področju, od koder tudi prihajajo otroci in mladostniki na usposabljanje v Center, pa tudi zaradi vstopnine, ki bi jim krila stroške bivanja v Božičih.

Tako se je v mesecu marcu zgodil lep kulturno-umetniški večer, za kar ima prav gotovo največje zasluge družina Volk.

Oče Romeo Volk, njegova hči Nina in sin Gregor so godci, ki z igranjem na izvirne ljudske instrumente in petjem ohranjajo ljudsko glasbeno izročilo Brkinov, Reške doline in Zgornje Pivke. Tako nadaljujejo družinsko pevsko in godčevsko tradicijo i Velike Bukovice, od koder njihov rod izvira. Posvečajo pa se tudi zbiranju slovenske ljudske vokalne in instrumentalne glasbe.

S svojimi izvedbami skušajo današnjemu poslušalcu predstaviti glasbeno dediščino v dovolj izvirni obliki kot zavesten odmik od sodobne, bolj ali manj uniformirane zvočne podobe sveta. Vsi poslušalci smo se obogatili ob poslušanju prav virtuožno izvedenih pesmi in plesov na ljudskih instrumentih. Slišali smo oprekelj-brano, violino-škant, bas in diatonično harmoniko-plonarco. Kako so nas navdušili z našo, pristno ljudsko glasbo!

Vse je bilo zelo lepo, le obisk poslušalcev je nekoliko razočaral. Zato bi radi ta dogodek ponovili tudi v Vipavi.

Izkupiček od vstopnine koncerta je bil bolj majhen. Pevskemu zboru, Instrumentalni skupini in njihovim spremljevalcem so stroške bivanja na intenzivnih vajah, ki so jih imeli v mesecu aprilu, krili predvsem sponzorji iz vipavske in ajdovske občine. V Vipavi so to bili: TEHIMPEX, BANDELLI, AVTO UKMAR, JAKLIČ, DUKA in DAMLES. Njim se še enkrat iskreno zahvaljujemo.

Loredana Sajovic

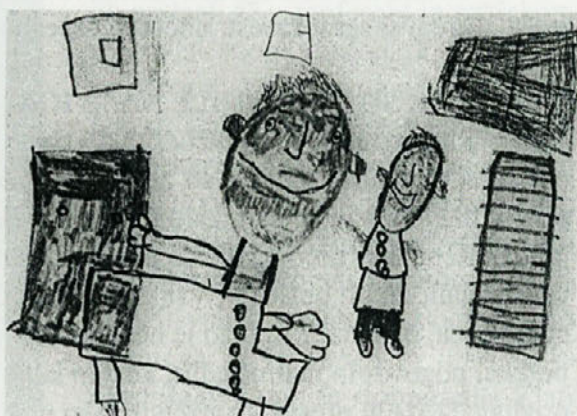
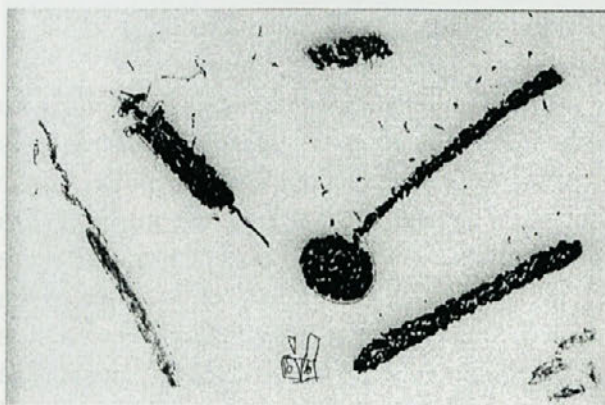
Pri zobozdravnici

Gor, k zobozdravnici, sem šla s sestro Suzano. Držala sem odprta usta in zobozdravnici pokazala zobe. Rekla mi je, da si jih moram umivati. Bila sem pridna. Nič ni pikalo.

Jadranka Gavrič, PP5.c

Ta zobozdravnica je prijazna. Pogledala mi je zobe in jih preštela, tako kot to delajo zobozdravniki. Pohvalila me je, da sem eden redkih, ki sam odprem usta in jih tudi dalj časa držim odprta. Potem mi je naredila še premaz.

Dejan Roter, PP5.c

Zobozdravnica mi je pogledala zobe z ogledalcem. Pohvalila me je in mi rekla, da sem zelo pridna, kar se tiče ustne higiene. Naredila mi je premaz in mi rekla, da ne smem nič jesti do kosila in da naj si zobe umijem šele jutri zjutraj.

Nina Notersberg, PP5.c

Hitro in veselo sem odkorakal iz razreda do zobne ambulante. Mislil sem, da sem že kar na vrsti in sem odprl vrata, da bi šel noter. Vendar je bila pred menoj sošolka Nina. Tako sem počakal zunaj. Usedel sem se na stol. Ko sem prišel na vrsto, sem glasno rekel aaaaaa in odprl usta. Ker sem jih hitro spet zaprl, sem moral glas aaaaa velikokrat ponovno izgovoriti.

Matej Ferletic, PP5.c

Najprej sem prišel gor. Pred mano je bil na vrsti Štefan. Potem sem bil jaz. Ulegel sem se na stol. Zobozdravnica mi je izpihala zobe. Bilo je kakor da bi pihal veter. Potem mi je dala premaz. Med zobe mi je dala vato. Potem sem ji rekel adijo in sem šel spet dol v razred.

Zobozdravnica me je še vprašala ali si umivam zobe. Odgovoril sem ji, da si zobe umivam.

Peter Lipovšek PP5.c

Zapisala: učiteljica Lilijana Koren

V VRTCU V VIPAVI SMO IZVEDLI ZANIMIV PROJEKT Z NASLOVOM

NOČ BOMO PRESPALI V VRTCU

V vrtcu se trudimo in iščemo vedno nove ideje in izzive ter si na različne načine pridobivamo nove izkušnje in se tako bogatimo.

NAŠ NAMEN JE BIL:

- otroku naj bo dogodek zanimivo doživetje in prijetna izkušnja
- krepi si samozavest, občutek uspešnosti in samostojnosti

Tema »KAM SO POBEGNILE NAŠE IGRAČE« je bila pobuda za naš projekt. Nekega jutra, ko smo prišli v igralnico, so otroci takoj opazili, da ni igrač. Na njihovem mestu je bila različna odpadna embalaža. Otroci so zelo uživali, ko so raziskovali, kaj vse se skriva na policah in v predalih. Domišljije ni manjkalo in igra je stekla. Ob koncu prvega dne jim le ni dalo miru – kje so igrače. Rebeka je predlagala, da pogleda v sosednjo igralnico, če so morda tam. V trenutku so se vsi strinjali, da jih poiščejo. Vse iskanje je bilo zaman. Kaj pa, če jih je kdo vzel. Mogoče Muca copatarica, palčki,...? In tako je nekje ostalo prepričanje, da so igrače res vzeli palčki. Vsak dan je potekal pogovor in razmišljanje, kdaj in kako so prišli palčki v našo igralnico. Nekega dne je Liza predlagala, da bi prespali v vrtcu in tako prišli resnici na dan. Vsi smo bili veseli predloga in med otroki je kar završalo. Le dva otroka nista bila navdušena. Tako je sledila NEVIHTA IDEJ.

Na vprašanje: **KAKO BI SE ZABAVALI ZVEČER**, so predlagali:

- uganke (Liza)
- lahko bi risali (Sara)
- igrali bi se konjske dirke (Rebeka)
- zabavne igre (Pia)
- lovimo zajčka z baterijo (vzgojiteljica Klavdija)
- gremo na sprehod (Brian)

Na vprašanje: **KAJ NAREDIMO IN KAJ POTREBUJEMO, PREDEN GREMO SPAT**, so predlagali:

- pižamo (Rebeka)
- zobno ščetko (Maruša)
- zobno pasto (Danijel)
- lonček (Nik)
- igračko za spat (Liza)
- dudo (Filip)
- pravljico.

Izdelali smo načrt, nato je sledila izvedba

V petek smo se zbrali v vrtcu ob dogovorjeni uri med 18.30 in 19. uro. Otroci so prihajali po stopnicah veseli, navdušeni, polni pričakovanja. Že ti obrazi so izbrisali še zadnje dvome, ki so bili nehote v meni. Pozdravili smo se in takoj z radovednostjo pokukali v nahrbtnike. Posebno nas je zanimalo, da niso pozabili na nočno svetilko. To je bilo še bolj pomembno kot pižama. Veseli smo ugotovili, da je ni nihče pozabil. Prav na hitro so se poslovili od staršev in se veselo pridružili prijateljem v igralnici, ki so se že veselo spuščali po toboganu, pa tudi tistim, ki so se igrali različne

igre. Ko se je zmračilo, smo se odpravili na nočni sprehod s svetilkami. Navdušenje je bilo tako veliko, da so jih prižgali že v garderobi in z vriskom spremljali snope svetlobe, ki so se igrali na stropu, ko smo ugasnili še luči. Izbrali smo si manj prometno pot in šli po starem delu Vipave. Začudenim mimoidočim so otroci razlagali, kako in kaj. Ko smo se vrnili pred vrtec, smo na tleh zagledali zlat kamenček. Ta je vzbudil veliko zanimanja. Poiskali smo še enega in še enega in tako se je navdušenje samo še stopnjevalo. Zlati kamenčki so nas pripeljali v borov

gozdiček za stadionom. In glej! Tam sta se igrala palčka. Otroci so presenečeno obstali in obmolknili. Skoraj glasno, še komaj šepetaje od navdušenja so ugotovili, da se igrata z našimi kockami. Saj jih že nekaj dni pogrešamo v igralnici. Palčka sta bila zelo ljubezniva. Plesala sta, se noskala, zvončkkljala in se objemala. Ura je bila že pozna, zato smo se počasi vračali proti vrtcu. Spotoma smo opazovali zvezdnato nebo. Še čuk se je oglasil na drevesu. Vzdušje je bilo na višku in eden izmed otrok je začel peti pesmico Čuk se je oženil. Takoj smo se mu vsi pridružili in pesem je odmevala do vrtca. Že po stopnicah navzgor so se pogovarjali »zdaj pa zabava v pižamah.« In res je bilo tako. Vsak je na svoj stol odložil oblačila, eni so se samostojno preoblekli, drugim smo pomagale. Pa še same smo se preoblekle. V sosednji igralnici smo plesali, peli, skratka, se zabavali. Pojedli smo še nekaj piškotov, popili sok ali kakav. Sledilo je veselje ob umivanju zob, nato pa počasi na ležalnike. Otroci so bili tako prijetno razigrani, polni veselih doživetij, da so se s težavo umirili. Po pravljici so se počasi pogreznili v globok spanec, ki je brez najmanjših težav trajal do jutranjih ur. Brian se je prvi zbudil in odšel na stranišče, nato pa v garderobi zagledal naše igrače. Od veselja je tako kričal, da so se zbudili skoraj vsi otroci in hiteli gledat igrače, ki so jih ponoči vrnili palčki. To pa še ni bilo vse. Na stopnicah je ubogi palček izgubil še copato. Ta pa nam je ostala za spomin.

Ko smo se uredili in pozajtrkovali, so počasi že prihajali prvi starši. Navdušeni otroci so jim imeli veliko povedati.

Spotoma so si lahko ogledali še razstavo različnih izdelkov, ki so nastali iz odpadnega materiala, medtem ko so se palčki igrali z našimi igračami. Veseli in polni nepozabnih dogodkov smo počasi odšli domov.

Vse skupaj je bilo naravnost fantastično. Preveč zanimivo, doživeto, zabavno in sproščeno, da bi ohranili le zase. Še dobro, da smo povabili za snemanje vzgojiteljico Alenko Rehar, ki se je vabilu prijazno odzvala in vsa naša doživetja, našo sproščenost in navdušenje spravila na DVD. Tako smo si lahko vse ogledali in vse še enkrat podoživeli ter pokazali tudi staršem in ostalim.

*Veseli in razigrani otroci iz skupine Muce
ter njihovi vzgojiteljici Klavdija Petrič in Tanja Srebot.*

Vrtec na Nanosu

Že mesece nazaj sem premišljevala, kako bomo praznovali zaključek leta otrok v vrtcu. Prav je, da je slovo iz vrtca neko doživetje, lep spomin in da si otroci in starši zapomnijo vrtec kot neko čudovito, brezskrbno in predvsem varno okolje, kamor so njihovi otroci radi zahajali.

Porodila se mi je ideja, da bi šli na Nanos, tam prespali in imeli naslednji dan »vrtec na Nanosu«. Tako se je ideja začela postopoma uresničevati. Otroci in starši so bili zelo navdušeni in pospešene

priprave so se začele. Začeli smo kovati načrte, kako bomo čim lepše in doživeto preživeli dva dneva na Nanosu. Najprej smo si zagotovili prenočišče v Lovskem domu in g. Drago Čuk je bil nad idejo navdušen in nam pomagal pri oskrbi ob prihodu na Nanos. Peljati 40 otrok za dva dni nekam, zahteva skrbne priprave vseh izvajalcev. Starše smo pred odhodom podrobno seznanile z načrtom in dejavnostmi. Na dan odhoda so starši otroke pripeljali na Nanos. Ko smo se vsi zbrali, smo si ogledali sobe, vsak si je izbral posteljo in hitro smo

ugotovili, da jih je premalo in bo potrebno spati tudi v spalnih vrečah na tleh. Po večerji smo se udobno namestili ter se igrali umirjene igre. Nato smo se podali v sobe in vsaka vzgojiteljica je brala pravljice in poskušala otroke umiriti za spanje. Naslednji dan smo po zajtrku naredili plan, kako bo potekal dan, dokler ne pridejo starši. Šli smo na daljši izlet po Nanosu, otroci so odkrivali in spoznavali okolico in naravo. Uživali so v prijateljskih odnosih, dogovarjanju, stikanju po gozdu in prostem igranju.

Nato smo si skuhali kosilo in po kosilu je bilo potrebno vse pospraviti. Z nami sta bili tudi dve dijakinji vzgojiteljske šole ter nam bili v veliko pomoč. Otroci so uživali zunaj pred domom, nekateri so risali, drugi izrezovali, najraje pa so si izdelovali zapestnice in verižice.

Nato smo počakali, da pridejo starši in nadaljevali smo skupno srečanje s piknikom pri turistični kmetiji Abram. Preživeli smo dva prijetna dneva na Nanosu in vem, da bosta otrokom pa tudi nam ostala v lepem spominu.

Rada se bi zahvalila vsem, ki so nam pomagali pri izvedbi tega projekta, našima dvema kuharicama iz vrtca Vipava, g. Božu Petriču, ki nas je finančno podprl in nam plačal prenočišče, g. Dragu Čuku, turistični kmetiji Abram in predvsem otrokom in staršem iz skupine »RIBICE« in »METULJI«

Vsem skupaj želim prijetne počitnice, otrokom pa, da ostanejo takšni, kot so: odprti src, dlani in oči.

*Ingrid Šelj,
vzgojiteljica*

Cicibanove urice v vrtcu

Od sredine maja do prve polovice junija, torej od 14.5. do 14.6., so v Vipavi in Ajdovščini v okviru Otroškega vrtca Ajdovščina potekale **Cicibanove urice**. Namenjene so bile otrokom v starosti med četrtem in šestim letom, ki niso vključeni v program vrtca oziroma tistim, ki bodo vrtec začeli obiskovati z začetkom tega šolskega leta. Glavni cilj je torej priprava otrok na življenje v vrtcu in s tem lažjo in prijetnejšo vključitev v septembru.

Otroci z lutko Cici (Hubelj)

Cicibanove urice so potekale vsak dan od 16. do 18. ure, in sicer v dveh vrtcih, v prostorih vrtca v Vipavi in vrtca Ob Hublju v Ajdovščini. Ob ponedeljkih in sredah smo se z otroki (vseh otrok je bilo 13) srečevali v Vipavi, ob torkih in četrtek pa v vrtcu Ob Hublju, kjer je Cicibanove urice obiskovalo 6 otrok.

Že ob prvem srečanju nas je obiskala navihana nogavična lutka Cici, ki nas je spremljala skozi vsa druženja in ob vseh ustvarjalnih dejavnostih v vrtcu. Otroci so lutko Cici takoj vzljubili in kmalu je postala del našega vsakdana in nepogrešljiva spremljevalka, ki je znala otroke vedno motivirati za vsako dejavnost.

Vsakokrat, ko smo se srečali, nam je prinesla kakšno pravljico, ki smo jo potem skupaj prebrali. Opazila sem, da so otroci pravljicam in različnim drugim zgodbicam, ki so se sproti rojevale v naši domišljiji, zelo radi prisluhnili.

Prav tako smo v naših uricah veliko likovno, glasbeno in plesno ustvarjali. Poizkusili smo se v risanju na blago in na kamenčke, izdelovali smo male glasbene inštrumente, prepevali pesmice, ustvarjali različne izdelke iz *fimo* mase... zelo radi pa smo zaplesali tudi ob veselih otroških pesmicah. Posebej nam je ostala v spominu domača želva, ki nas je obiskala v vrtcu in z nami preživela nepozabne Cicibanove urice.

Nikoli nam ni bilo dolgčas (Vipava)

Ob tem sem se spomnila na smešno prigodo, ko smo sedeli na tleh in opazovali želvo, ki se je začela pomikati k eni zmed deklic poleg mene, ta pa se je prestrašeno umaknila in z zaskrbljenim glaskom vprašala: »Ma kej tega z želvo bo hmal kuonc?«

Otroci, naša Cici vas že težko pričakuje in vas vabi spet naslednje leto!

Alenka Rehar

Območno srečanje tamburašev v Vipavi

Vsakoletno srečanje tamburašev je v organizaciji Javnega sklada za kulturne dejavnosti bilo v Vipavi 30. marca. Tamburaši in vsi, ki radi prisluhnejo nežnemu zvoku tamburic, smo doživeli lep večer.

Najprej so se predstavili mlajši tamburaši OŠ Draga Bajca Vipava, ki jih vodi gospa Vlasta Lokar Lavrenčič. S svojim nastopom so dokazali, da se bo v Vipavi tamburaštvo še nadaljevalo. Gospa Vlasta je bila na odru še enkrat, tokrat z Mladinskim orkestrom KD Vipavski tamburaši. Ubrano igranje tamburic sta podkrepili še solistki Jana in Meta Fajdiga. Da v Vipavi igrajo tamburice skoraj vse generacije, so dokazali člani Starejšega orkestra KD Vipavski tamburaši, ki ga večinoma sestavljajo starši in prijatelji mladih tamburašev. Uspešno jih vodi mlada glasbenica Neža Žgur. Predstavila se je tudi s tamburaši KD Karel Štrekelj iz Komna. Kot zadnji so se nam predstavili tamburaši KD France Prešeren iz Boljunca pri Trstu. Vodi jih gospod Ervin Žerjal.

Srečanja se je udeležil tudi strokovni sodelavec JSKD, gospod Damir Zajec, ki je po končanih nastopih podal mnenje o nastopih sodelujočih.

Zagotovo so zvoki tamburic pospremili poslušalce, mi pa smo naše srečanje zaključili v Vipavskem hramu.

Boštjan Prelec

Vipavski tamburaši so se na srečanju tamburaških in mandolinskih skupin odlično odrezali

Nagrajeni z zlatim priznanjem s pohvalo

Vipavski tamburaši pod vodstvom Vlaste Lokar Lavrenčič so se z nedavnega 27. srečanja tamburaških in mandolinskih skupin – slednjega so 14. aprila gostile Reteče pri Škofji Loki – vrnili z osvojenimi 96 točkami in zlatim priznanjem s pohvalo.

Na srečanju, ki so se ga poleg Vipavcev udeležili še orkestri iz Reteč, Litije, Cirkovc, Dragatuša, Metlike, Gori Inice, Vinice ter Majšperka, so se vipavski tamburaši predstavili z obvezno skladbo Na sončni strani Alp Jožeta Trošta, s solistkama Jano Fajdiga (flavta) in Meto Fajdiga (vokal) pa so krstno izvedli skladbo Vladimirja Hrovata Sijaj, sijaj,... Poleg omenjenih skladb so navdušili še z Vargovo priredbo slovitega Fantoma iz opere Andrewa Lloyd Webbra.

Strokovna žirija je podelila dve zlati priznanji s pohvalo ter eno zlato in šest srebrnih priznanj. Udeleženci so se lahko prepričali, da postaja tamburica čedalje bolj razširjen instrument, saj po njem sega vse več mladih. Za ohranjanje slovenske ljudske glasbe in njenega izročila se trudijo tudi slovenski skladatelji.

Vipavski tamburaši, ki so septembra lani vstopili v deveto sezono svojega delovanja, so se omenjenega tekmovanja udeležili že petič. Za svoje nastope so štirikrat zapovrstjo prejeli zlato priznanje. Letošnjo sezono so v svoje delovanje vključili tudi mladinski orkester osnovne šole Draga Bajca iz Vipave. Skupaj so izvedli več nastopov, med katerimi so najbolj odmevni novoletni koncerti. Mladi tamburaši napredujejo tako v tehniki igranja tambur in muzikalni zrelosti, kot tudi v zahtevnosti literature, po kateri segajo.

Jure Žgur

Zadarsko zlato za Ipavsko

Med 17. in 20. majem je v Zadru potekalo šesto mednarodno tekmovanje pevskih zborov, ki je organizirano kot bienalno, vsako drugo leto, namenjeno pa je le amaterskim pevcem in izvajanju brez spremljave- a capella.

Mesto tekmovanja ni naključje, saj je Zadar znan po svojem bogatem kulturnem, zlasti glasbenem življenju, ki je veliko prispevalo k hrvaški kulturni zgodovini. O tem nam govori že samo ime nagrade- križec opatinje Čike, saj so v njenem molitveniku iz 11. stoletja našli najstarejši zapis not na Hrvaškem. Organizatorji so tekmovanje otvorili s slavnostnim spominskim kocertom duhovne glasbe Igorja Kuljerića v cerkvi svetega Stošije, ki ga je izvedel Zbor hrvatske radiotelevizije pod vodstvom dirigenta Tončija Bilića.

Prvi tekmovalni nastop je pred petčlansko mednarodno žirijo potekal v petek popoldne v cerkvi sv. Krševana. Zbor se je predstavil najprej z obvezno pesmijo Ivana Lukačića, Panis angelicus. Sledili so O magnum mysterium Javierja Busta, Nagi ptički našega rojaka Mirana Rustje in mogočno, a naporno delo Marka Tajčevića, Vospoite jemu.

Čeprav je bil prostor dovolj akustičen in je omogočal široko dinamično paleto, smo svoj prvi nastop opravili morda preveč zadržano. Prav zato smo želeli v drugi etapi do konca izkoristiti prostor in resnično pokazati, kaj zmoremo.

Drugi tekmovalni nastop je bil že dopoldne, zato smo res disciplinirano vstali zgodaj zjutraj, se izdatno »razmigali od glave do pete« v prijetnem okolju bližine morja, se dodobra upeli in se polni vedrega razpoloženja odpravili drugemu izzivu naproti.

Na tem delu smo se predstavili z Rex gloriosa martyrium Otta Olssona, O magnum mysterium Mortena Lauridsena, Dodolino pjesmo Davorja Bobića in Turistom Alda Kumarja.

Sledilo je čakanje na odločitev žirije, kdo bo pel na zaključnem koncertu, kjer naj bi tudi razglasili rezultate. Preživeli smo ga bolj ali manj kopalno razpoloženi.

Končno se je zvečerilo, cerkev se je napolnila s poslušalci, sledil je začetek slovesnosti s pozdravnimi nagovori in končno, rezultati.

Prvo prijetno presenečenje smo doživeli, ko smo prejeli nagrado za najboljšo izvedbo skladbe hrvatskega avtorja, ki ga podeljuje hrvaško društvo skladateljev. Navdušenje pa je sledilo, ko smo se zavedli, da sta naša nastopa tako prepričala žirijo, da nam je podelila najvišje število točk in s tem zlati Čikin križec.

Čeprav smo pričakovali večje število zborov, pa le nismo smeli samozadovoljno počivati na svojih predhodnih uspehih, saj je poleg drugih zborov tekmoval tudi dober latvijski mešani zbor Anima iz Rige.

Zadarski upeh je seveda dobra popotnica nadaljnjemu delu in odgovor tistim, ki so nam bolj ali manj naravnost » očitali » našo odsotnost na letošnji Naši pesmi v Mariboru.

Martina Vrčon

Les pastoreaux (Pastirčki) v vipavski cerkvi

Nastop belgijskega deškega zbora Les PASTOUREAUX je 11. 4. 2007 ob 20. uri do zadnjega kotička napolnil vipavsko cerkev. V Vipavo so prišli v okviru svoje turneje po Sloveniji in Italiji. Gostil jih je mladinski zbor Osnovne šole Draga Bajca in njihova zborovodkinja Zvonka Starc, ki so jim za dobrodošlico priredili svoj koncert že v dopoldanskih urah.

Omenjeni zbor je nastal leta 1974 za božič. Najprej so razveseljevali z božičnimi pesmimi, potem pa se je njihov repertoar začel širiti in sedaj pojejo sakralne in posvetne skladbe vseh glasbenih obdobij in delov sveta. Do danes je zbor imel že več kot sedemsto koncertov po vsem svetu. Sestavlja ga okrog 85 pevcev: 60 dečkov od 8 do 14 let in 25 odraslih fantov.

Za tokratni koncert, ki je bil razdeljen v dva dela, so izbrali 12 skladb. Prvi del so zaključili z znanima, Mozartovo Ave Verum Corpus in Händlovo Alleluio. Poleg teh dveh pa so zapeli še Haydnovo Insanae et Vanae Curae, O Magnum Mysterium W. Byrda, Lobe den Herren H. Schütza, v kateri so se predstavili tudi solisti, potem je zazvenela z dvema solistoma še Mendelssohnova Lobgesang. V krajšem premoru je bilo moč kupiti zgoščenke z njihovimi skladbami, ki jih je v dobrih 30-ih letih delovanja zbora nastalo kar 11.

Drugi del je bil lahkotnejši, čeprav so v njem predstavili tudi zelo zahtevne skladbe za izvajanje, kot je Le Chant des Oyseaux C. Janequina, skladba iz 16. stoletja, v kateri so pevci posnemali petje ptic, in so jo odpeli kot tretjo v tem delu. Zapeli so še Let Us Break Bread, francosko ljudsko v priredbi Roberta de Pauwa, ki je med drugim tudi njihov organist in pianist, Alphabet W. A. Mozarta, v kateri se je kot dirigent preizkusil eden izmed pojočih dečkov, v skladbi Bring Back my Bonnie to Me so sodelovali tudi poslušalci, saj jih je zborovodja pritegnil k petju znanega refrena. V zadnji skladbi na sporedu Insalata Italiana se je kot solist s krasno barvo in vokalno tehniko predstavil tudi zborovodja Philippe Favette. Po bučnem aplavzu so zbranim v cerkvi namenili še dva dodatka: When the Saints v priredbi J. Rutterja in A la Nanita Nana N. Luboffa.

Po koncertu so pevci odšli na zasluženi počitek k družinam pevcev mladinskega zbora OŠ Draga Bajca, ki so prijazno sprejele belgijske vrstnike svojih otrok, za kar se jim je zahvalila tudi ravnateljica Alenka Nusdorfer.

Tako prijetnih dogodkov bi si v Vipavi želeli še več.

mag. Lejla Irgl

Prvi v vrsti koncertov v okviru poletnih prireditev Izvir voda in glas srca, ki potekajo pod okriljem organizacije Imago Sloveniae – Podoba Slovenije

TRIO Lorenz z vrhunskim koncertom uvedel v poletne kulturne dogodke

Kulturni dom v Vipavi je bil v soboto, 23. junija, prizorišče prvega koncerta v nizu poletnih kulturnih prireditev, ki potekajo tudi po drugih krajih občine. Letos smo bili priča vrhuncu prireditev že na samem začetku, saj smo prisluhnili priznanim umetnikom violinistoma Tomažu in Domnu Lorenzu ter pianistki Alenki Šček-Lorenz.

Prvo skladbo Sonata za dve violini in continuo Giuseppeja Tartinija so zaigrali kot trio, v naslednjih skladbah pa sta violinista nastopila posamič ob klavirski spremljavi. Koncert je bil razdeljen v dve smiselni celoti in je programsko zadovoljil tudi poslušalca, ki morda ni toliko vajen resne glasbe.

V prvem delu se je najprej predstavil Tomaž Lorenz, ki se poleg koncertiranja doma in v tujini posveča pedagoškemu delu na Akademiji za glasbo v Ljubljani, kjer je redni profesor komorne igre, med drugim pa je tudi umetniški vodja Glasbenega julija na Obali. Prisluhnili smo Dvořakovi Sonatini za violino in klavir v G-duru in po razpoloženju raznolikim in odlično poustvarjenim Romunskim ljudskim plesom Bele Bartoka.

V drugem delu koncerta je nastopil Domen Lorenz z virtuosno in temperamentno Sarasatejevo Carmen

fantazijo, nadaljeval z intimno Uspavanko Gabriela Fauréja in zaključil s Koncertno polonezo v D-duru Henrika Wieniawskega. Domen, ki se je violine pričel učiti s petimi leti, je zaključil 2. letnik Srednje glasbene in baletne šole v Ljubljani in je – ko ni na odru – čisto običajen najstnik. Ko pa je s svojo violino, postane »muzik«, ki ga vodi samo glasba, osvobodjena zemskega racia. Doslej je nastopal že na pomembnih odrih v Sloveniji, Avstriji, na Hrvaškem, v Italiji in Srbiji. Muzicira tudi kot komorni glasbenik in je dobitnik številnih nagrad.

Oba violinista je spremljala pianistka Alenka Šček-Lorenz, ki je med drugim kot čembalistka več let nastopala z Akademskim baročnim kvartetom in sodelovala z več odličnimi mladimi glasbeniki. Je koncertna pianistka in umetniška sodelavka-korepetitorica na ljubljanski Akademiji za glasbo. Koncert je bil prijeten zaključek vročega dne, vendar pa je bilo v dvorani le malo poslušalcev. Verjetno so domači glasbeniki in sestavi – potencialni poslušalci, domnevam – vokalni ali instrumentalni, sami sebi dovolj in ne »pogledajo« radi preko »domačih zidov«.

Sicer pa se bo vipavsko kulturno poletje potegnilo v mesec september in bo tako še nekaj priložnosti za obisk kakšne kulturne prireditve.

mag. Lejla Irgl

Pianistično doživetje

V kulturnem domu v Vipavi je 11. junija 2007 nastopila Meta Fajdiga, učenka Glasbene šole Vinka Vodopivca iz Ajdovščine.

Pod mentorstvom učiteljice Helene Plesničar, ki jo spremlja že od vsega začetka, se je mlada umetnica v prvem delu predstavila s Preludijem in fugo št.5 v D-duru D. Šoštakoviča in Sonato op. 2, št.3 v C-duru.

Po navdušenem aplavzu poslušalcev, ki so dobro napolnili dvorano, je v drugem delu nadaljevala z virtuosnim Mendelssohnovim Rondo capriccioso op.14. Sledila je nežnejša Schumannova Romanca op.28 v Fis-duru, razigrani Gnomenspeil F. Liszta in za konec dve Chopinovi deli: Etuda op. 10, št.4 v cis-molu in Scherzo op.39 v cis-molu. Ponovni buren aplavz navdušenih poslušalcev je mlado pianistko prepričal, da nam je za lahko noč podarila še Rahmaninovo delo. Meta Fajdiga, dijakinja Škofijske gimnazije v Vipavi, zaključuje šolanje na ajdovski glasbeni šoli. Njeno igranje, tehnična izurjenost pa tudi muzikalnost izvajanja pričata o njenem izjemnem talentu.

Želimo in upamo, da bo Meta še bolj oplemenitila svojo glasbeno pot z nadaljevanjem študija glasbe in nam pripravila še več klavirskih glasbenih doživetij.

Martina Vrčon

Zigo, zigo, zago... med vipavskimi folkloristi

Z istrsko pesmijo Zigo, zigo, zago, videl sem jo... tralala na ustih in z velikim zadovoljstvom odhajamo vipavski folkloristi na poletne počitnice, da si napolnimo baterije in za nekaj časa pozabimo na plesne vaje in ostro oko naše mentorice Silvane.

Zelo uspešno zaključujemo prvo polovico letošnjega leta, saj smo imeli kar osem nastopov, zadnjega, devetega, pa bomo imeli 14. julija v Cerkljah na Gorenjskem.

6. januarja smo sodelovali na prireditvi Plesni večer, ki jo je organiziralo društvo Most iz Ajdovščine. V Postojno nas je povabilo srbsko prosvetno društvo Nikola Tesla na Svetosavsko akademijo ob koncu januarja.

Plesali in peli smo na sejmu Turizem in prosti čas 29. marca.

Predzadnji dan v marcu smo se udeležili srečanja folklornih skupin, pevcev in godcev ljudskih pesmi Severne Primorske v Tolminu.

9. aprila smo imeli v Vipavi svoj tradicionalni Velikonočni koncert,

5. maja smo plesali v Gorici, na prireditvi čezmejnega sodelovanja in druženja kulturnih društev.

Sredi maja smo se v Postojni družili z nemškimi turisti in jim prikazali, kako plešemo in pojemo na Vipavskem.

9. junija smo se udeležili festivala starejših folklornih skupin v Bistrici ob Dravi.

Svoj zadnji nastop pred počitnicami pa bomo imeli med folkloristi v Cerkljah na Gorenjskem.

Za vse te nastope je bilo potrebno veliko vaj in učenja, za kar gre zahvala naši požrtvovalni mentorici Silvani in marljivim godcem Maji, Pavletu in Rafku, ki nam godejo. Zahvaljujemo se tudi gospe Loredani, ki nas uči ljudskega petja. V minulem obdobju smo se učili venček istrskih plesov in pesmi, ki je sestavljen iz

šestih različnih plesov. Tako smo obogatili svoje znanje, ko plešemo ob goriških in tržaških sedaj še istrske ples. To je skupno preko dvajset različnih plesov in figur, kar pa ni mačji kašelj. V jeseni planiramo nadaljevati učenje plesov Posočja in Trente.

Moška in ženska noša, Vipava 1838

Ob vsem naštetem pa oznanjamo, da smo pričeli s šivanjem prave vipavske narodne noše iz začetka 19. stoletja, kot je prikazana na sliki. Vipavska narodna noša je znak in simbol vipavskega kulturnega izražanja in pomemben dejavnik kulturnega izročila Vipave, del naše zgodovine, ki jo zopet obujamo. Narodna noša nam res veliko pomeni in bomo v ta projekt vlagali še veliko energije in časa, ker hočemo pokazati izvirnost kulturnega izročila naših prednikov. To je za naše društvo res velik izziv, ki bo dobil svojo pravo ceno šele, ko bo vse končano.

Vzpodbudo pa nam dajejo Občina Vipava in dobrotniki našega društva, ki nam pomagajo z denarnimi sredstvi. Zahvaljujemo se jim za vsak cent, ki nam ga namenjajo.

Kar pestro in raznoliko je dogajanje v folklori, to pa zato, ker so v društvu ljudje, ki želijo, da se ohrani kulturno izročilo naših prednikov na Vipavskem in da se to prenaša na mlajše rodove. Zato vabimo vse, ki čutijo in želijo spoznavati bogastvo izročila običajev, navad, plesov in pesmi Vipavcev, da se nam pridružijo. Še posebej lepo vabimo v naše društvo mentorje učenja plesov in godce na klarinet, violino ali kontrabas, da se nam pridružijo in obogatijo naše nastope. Folklorno društvo Vipava je društvo veselih in vedrih ljudi, ki se radi družimo in ob druženju raziskujemo ter prikazujemo življenje in običaje naših prednikov na Vipavskem.

Folklorno društvo Vipava

Zahvala

Zahvaljujemo se vsem našim dragim obiskovalcem Velikonočnega koncerta za prostovoljen dar, ki ga bomo porabili za nakup in izdelavo vipavskih narodnih noš iz začetka 19. stoletja.

Posebej lepo pa se zahvaljujemo SEKCIJI VIPAVSKIH ŽENA, ki so nam poklonile 290 EUR, ki jih bomo tudi porabili za nakup in izdelavo omenjenih vipavskih narodnih noš.

Folklorno društvo Vipava

Društvo upokojencev Vipava - z novim vodstvom v nove uspehe

V soboto, 24. marca 2007, smo člani DU Vipava v svojih prostorih imeli redni občni zbor, na katerem smo izvolili novega predsednika in nov upravni odbor.

Občnega zbora se je udeležilo kar precejšnje število članov.

Po otvoritvi občnega zbora in izvolitvi delovnih teles je podpredsednica DU Vipava ga. Vida Bajec podala poročilo o delu društva v minulem letu. Člani društva so bili v preteklem letu zelo aktivni, tako na rekreativnem kot na športnem področju.

Program za leto 2006 je bil v celoti izpolnjen.

Organiziranih je bilo več izletov, letovanj in srečanj z zabavo. To pa ni vse. DU je v preteklem letu organiziralo proslavo ob 100-letnici smrti Simona Gregorčiča.

Šestnajst prostovoljk in prostovoljcev je bilo vključenih v projekt Starejši za starejše - za višjo kakovost življenja doma.

Vsaka prva sobota v mesecu je bila namenjena kopanju in zabavi v hotelu Delfin v Izoli.

Preverjalo se je tudi zdravje upokojencev z merjenjem krvnega tlaka in sladkorja.

Nekateri člani društva so bili zelo dejavni na športnem področju. Kot ekipa so sodelovali na tekmovanjih v balinanju, pikadu, streljanju in briškoli.

Na vseh tekmovanjih so dosegali zelo dobre rezultate. Omembe vredni so doseženi rezultati na Športnih igrah Severnoprimske v Renčah. Tako ženske kot moški so zasedli 2. mesto v balinanju. Enako je drugo mesto zasedla ženska ekipa v pikadu. Prvo mesto posamezno v pikadu pa je osvojila ga. Silva Uršič.

Na teh športnih igrah je sodelovalo 25 članov DU Vipava. Med 18 ekipami so skupno zasedli 3. mesto in osvojili pokal.

Na občnem zboru je bilo podano še finančno poročilo za leto 2006, ki smo ga prisotni s pozitivno oceno nadzornega odbora potrdili.

Za uspešno delo so bili deležni pohvale dosednji predsednik g. Stane Jež in člani upravnega odbora.

Za predsednico DU Vipava je bila z veliko večino izvoljena ga. Vida Bajec.

V desetčlanski upravni odbor so bili izvoljeni:

- za Vipavo: ga. Ana Velagič, g. Ludvik Curk, ga. Anuška Lavrenčič in g. Stane Jež;

- za Vrhpolje: g. Zdravko Poljšak;

- za Slap: ga. Zora Pavlič;

- za Lože, Manče, Goče, Erzelj: ga. Ida Rehar;

- za Podrago: g. Srečko Božič;

- za Podnanos: ga. Sonja Kompara;

- za Lozice: ga. Anka Nabergoj.

Izvoljen je bil še nadzorni odbor in častno razsodišče.

Na predlagani program za leto 2007 ni bilo pripomb. Bil je soglasno potrjen. V njem so zopet zajete številne in zanimive dejavnosti in mislim, da bo spet lahko vsakdo našel kaj zase.

Po občnem zboru se nismo takoj razšli. Saj smo v vinorodnem delu Slovenije, zato se je klepet in druženje nadaljevalo ob dobri kapljici in prigrizku pridnih udeleženk.

Francka Rančič

Vipavski upokojenci na izletu

Zveza DU Slovenije ima preko 600 prostovoljcev v društvih. Tudi DU Vipava se je pridružilo projektu Starejši za starejše. V našem društvu je 17 prostovoljcev. Naša naloga je, da obiščemo starejše od 69 let, poizvemo, kaj potrebujejo, osamljene obiskujemo, informiramo pristojne institucije o potrebah posameznikov. Naše geslo: Danes pomagam jaz tebi, jutri bo kdo mlajši pomagal meni.

Delo opravljamo brezplačno, zato nam je DU Vipava v okviru projekta Starejši za starejše omogočilo poučen izlet, ki smo se ga z veseljem udeležili. Da je bil avtobus poln, so se nam pridružili še nekateri člani društva.

Po avtocesti smo prispeli JV od Ljubljane, na Kurešček, 833 m visok hrib, znan iz turških časov, ko so ljudje kurili kresove, kot naznanilo, da prihajajo Turki. Na vrhu Kureščka je cerkva,

podružnica Matere božje. Cerkev je včasih vabila preganjane in tlačane, saj jim je Marijina cerkev na Kureščku dajala zavetje. Bila je edina v vsej Sloveniji, kjer so naši predniki častili Marijo kot kraljico miru in bili deležni mnogih milosti. Tudi sedaj je Kurešček zelo obiskan, je pravi romarski kraj z mašami.

V načrtu smo imeli obisk Iga in Iškega Vintgarja. Ig je na južnem robu Ljubljanskega barja. Tla so vlažna, barska, večina so travniki.

Tu so nekoč živeli koliščarji ali mostiščarji, kjer je bilo barje - jezero. Ostanke kolišča iz leta 1875 nam pričajo o tem.

Iški Vintgar je soteska potoka Iška (zelo čista, bistra voda). Na začetku soteske stoji turistični dom, nad njim je bila med vojno partizanska bolnišnica. Do slapa pa je dolga pot ob strmih skalnatih stenah, tudi 300 m visokih.

Nekaj volje in želje nam je ostalo še za Tehnični muzej Bistra pri Vrhniki. V mnogih sobah so različni eksponati. Vsak se je ustavil pri tem, kar ga je najbolj zanimalo. Osupli smo bili nad številom Titovih osebnih avtomobilov, ki so mu jih podarili največ tuji državniki.

Z zanimanjem smo se peljali do Močilnika - izvira Ljubljance, ki pa je bil prava mlaka. Tudi tu je suša naredila svoje.

Polni vtisov smo se zadovoljni vračali proti domu.

*Silva Vehovar,
DU Vipava*

Mednarodni turnir U11 (letnik 1995 in mlajši) v Franciji

Nogometni klub FC CROLLES, ki je lociran približno 30 km blizu Grenobla, je letos organiziral 10. jubilejni mednarodni turnir za mlajše selekcije. Na povabilo Društva evropskega prijateljstva Julka iz pobratene občine Lumbin, se ga je prvič udeležila tudi ekipa iz Vipave, ki je dosegla 12. mesto.

Naša ekipa je odigrala 8 tekem v dveh dneh, na katerih je 3 krat zmagala in izgubila ter dvakrat igrala neodločeno ob gol razliki (12:5).

Naši fantje so igrali na okoli zelo dopadljiv nogomet, katerega krasi disciplina in *klapa* tako v igri kot izven nje.

Rezultati naše ekipe:

VIPAVA : PAULTON (Anglija)	2 : 0 (0 : 0)
VIPAVA : ST. ETIENNE	0 : 1 (0 : 0)
VIPAVA : FC CROLLES 1	1 : 2 (1 : 2)
VIPAVA : L'ETRAT	1 : 0 (0 : 0)
VIPAVA : FC CROLLES 3	8 : 0 (3 : 0)
VIPAVA : NOVAFELTRIA (Ita)	0 : 0
VIPAVA : CHAMBERRY	0 : 2 (0 : 2)
VIPAVA : L'ETRAT	0 : 0

Na turnirju so sodelovale ekipe iz Francije, Anglije, Švice, Italije, Bolgarije, Španije ter mi, kot predstavniki naše države. Enakovredno smo se kosali popolnoma z vsemi ekipami, kar pričajo tudi rezultati in prav to nam je lahko v zagon za naslednje leto, ko bomo na tem turnirju še močnejši, saj smo bili letos ena izmed najmlajših ekip in nam naslednje leto ostane še 10 istih igralcev od 15.

Med turnirjem nas je spremljalo malce športne smole, saj smo odločilni gol za preboj med najboljših 8 ekip dobili 2 minuti pred koncem tekme po sodniški napaki. Pohvaliti velja vse fante, ki so pokazali lep, kombinatoren nogomet, s poudarkom na trdi obrambi – plod skupne, disciplinirane igre v obrambi pa je bila razglasitev naših dveh golmanov kot najboljših na turnirju (najmanj prejetih golov – na 8 tekmah le 5 oba skupaj).

Skozi celoten turnir nas je z izjemnim navijanjem (vihranje slovenskih in vipavskih zastav, petje, navijaški pripomočki...) spremljala tudi navijaška skupina, sestavljena predvsem iz staršev in drugih spremljevalcev, ki je bila dobesedno naš 10. igralec (igralo se je 8+1).

Vipavsko ekipo so zastopali: Luka Likar, Žan Likar, Sebastijan Jamšek, Jan Žorž, Martin Šraml, Tine Božič, Matjaž Fabčič,

Rok Lavrenčič, Luka Tomažič, Aljaž Smrekar, Aljaž Furlan, Ambrož Nabergoj, Tilen Raspor, Tilen Nagode, Maxi-Leon Žižek, trener ekipe pa je bil Mitja Lavrenčič.

Naši fantje so živeli pri družinah, katerim se iskreno zahvaljujemo za gostoljubje, prav tako pa se ob tej priložnosti zahvaljujem tudi vsem sponzorjem, ki so omogočili našo udeležbo, predvsem Občini Vipava in Krajevni skupnosti Vipava pa tudi Osnovni šoli Draga Bajca Vipava, ki je svojim učencem omogočila opravičen izostanek od pouka.

Iskrena zahvala tudi članom Društva evropskega prijateljstva Julka iz Lumbina za njihovo prijaznost in gostoljubnost, za pomoč pri navijanju za našo ekipo in za podelitev pokala.

Mitja Lavrenčič

Najmlajši vipavski nogometaši so se svojemu trenerju *Egidiju Paviču* takole zahvalili:

Ekipa tvoja smo nogometna,

je žoga med nami okrogla okretna.

Gradimo na treningih znanje, veščine,

čas v dobri družbi kar hitro nam mine.

In vendar napočil je čas za slovo –

ti malo počitka koristilo bo.

Da pa čez poletje na nas ne pozabiš

ti »Grad Lanthieri« podarimo

In si ob tem iz srca zaželim,

da po počitnicah spet se dobimo.

Je res, da včasih smo kot družba nagajiva mala,

a ti iz srca znamo reči: »Egidij, za vse – iskrena ti hvala.«

Tvoji mali nogometaši

Helena Kobal

Svetopisemska družba Slovenije in njena dobrodelna dejavnost

Leto 2007 je v Sloveniji razglašeno za leto Svetega pisma. Gre za vabilo in poziv vsem, ki jim Sveto pismo nekaj pomeni, da znova premislijo svoj osebni odnos do Svetega pisma. Vedno aktualna beseda življenja namreč nagovarja vsakega človeka. To je tudi vodilo Svetopisemske družbe Slovenije: Sveto pismo – Božja beseda spreminja naša življenja. Zato želimo spregovoriti o organizaciji, katere delovanje je bistveno povezano s Svetim pismom.

Svetopisemska družba Slovenije je bila ustanovljena leta 1993 na pobudo krščanskih cerkva v Sloveniji, Združenih svetopisemskih družb (United Bible Societies) in slovenskih biblicistov. Združene svetopisemske družbe so mednarodna zveza, ki vključuje več kot 140 nacionalnih svetopisemskih družb po vsem svetu. Njihovo poslanstvo je smiselno in učinkovito razširjanje Svetega pisma ter pomagati ljudem priti v živ stik z Božjo besedo.

Čeprav je Sveto pismo staro več kot 2000 let, pa se je šele na začetku 19. stoletja, s pojavom prvih svetopisemskih družb, začelo organizirano prevajati v druge jezike. Resničen dogodek o dvanajstletnem dekletu Mary Jones, ki je šest let varčevalo za Sveto pismo in prehodilo 40 kilometrov do najbližjega mesta, da si ga je lahko kupilo, je povzročil, da so se takrat odgovorni in pomembni ljudje sestali ter se odločili, da začnejo s sistematičnim prevajanjem in širjenjem Svetega pisma. To je bilo leta 1804, ko je bila ustanovljena prva – Britanska in inozemska biblična družba in je bilo Sveto pismo prevedeno v samo 68 jezikov. Britanski Svetopisemski družbi so kmalu sledile druge: nizozemska, švedska, norveška, belgijska itd. Danes je zaradi sodelovanja Združenih svetopisemskih družb z lokalnimi skupnostmi in krščanskimi cerkvami v državah na vseh petih celinah vsaj ena svetopisemska knjiga prevedena v skoraj 2500 jezikov, celotno Sveto pismo pa v 430 jezikov. Prav tako so se cene za Sveto pismo v zadnjih dvesto letih bistveno znižale. Sveto pismo so si lahko kupili tudi mali ljudje, ki so prej o njem lahko samo sanjali. Za tiste pa, ki si ga zaradi revščine še vedno ne morejo kupiti ali pa ga sploh ne poznajo, ljudje, ki so spoznali živo moč Božje besede, darujejo za brezplačne izvode Svetega pisma ter za izvedbo programov prevajanja in izdajanja. Tako so si Svetopisemske družbe med seboj pomagale v preteklosti in si pomagajo še danes.

Ena izmed temeljnih značilnosti svetopisemskih družb je torej zbiranje prostovoljnih prispevkov za prevajanje in širjenje Svetega pisma. Zato je svetopisemska družba **dobrodelna organizacija**, ki z darovi svojih donatorjev prispeva k širjenju Svetega pisma v jezike, v katere Sveto pismo še ni prevedeno. Kjer pa je Sveto pismo že prevedeno, svetopisemska družba izdaja pripomočke za branje Božje besede in za razmišljanje o njej ter z izdajami Svetega pisma oskrbuje tiste, ki ga še ne poznajo.

Tudi Svetopisemska družba Slovenije je vključena v to veliko krščansko družino. Veliko naših stalnih in občasnih donatorjev prispeva za izvode Svetega pisma, ki so jih deležni revni, zaporniki, bolni, slepi, odvisniki od mamil, nepismeni, ki se učijo pisanja in branja, žrtve naravnih nesreč, ki morajo zaživeti na novo, saj so izgubili vse. Božja beseda prinaša upanje in luč v življenje teh ljudi, ki so zaradi najrazličnejših življenjskih okoliščin odrinjeni na rob ali pahneni v temo. Pomoč za širjenje Svetega pisma pa ni nujno samo denarna, ampak vključuje tudi prostovoljno delo in molitveno partnerstvo. To pomeni, da lahko ljudje s svojimi sposobnostmi in molitvami pomagajo, da se Sveto pismo širi. Tako se tisti, ki darujejo za širjenje Svetega pisma, in tisti, ki prejmejo Božjo besedo, srečujejo na istem temelju Božje ljubezni. V navadi je, da prejemniki izvodov Svetega pisma posredujejo svetopisemskim družbam povratno informacijo, kako je Božja beseda spremenila njihovo življenje. Svetopisemske družbe pa to **veselo novico** (gr. evangelij) sporočijo darovalcem Svetega pisma. In kaj je večja sreča, kot prispevati k večji sreči drugega človeka. Ko se to dogaja, smemo upravičeno reči z apostolom Pavlom: »Staro je minilo, glejte, nastalo je novo« (2 Kor 5,17).

Zato Svetopisemska družba Slovenije v letu Svetega pisma vabi vse, ki se ji želijo pridružiti pri tem plemenitem poslanstvu, da postanejo naši člani, stalni ali občasni donatorji, prostovoljci ali molitveni partnerji ter tako prispevajo k širjenju Božje besede v Sloveniji in po svetu. »Bog pa vas more presežno obdariti z vsakršno milostjo, tako da boste v vsem vedno imeli vsega dovolj zase in boste imeli izobilje za vsako dobro delo« (2 Kor 9,8).

Za več informacij nas lahko pokličete na tel.: 01/430-62-40, nam pišete na e-naslov: zbiranje@drustvo-svds.si ali obiščete našo spletno stran www.drustvo-svds.si.

Robert Kralj

Usoda ima neskončno poti – ti samo eno

(D. Mrak)

Na velikonočni ponedeljek je Vipavo obiskala skupina fantov – bivših odvisnikov od prepovedanih drog iz zagrebškega Reto centra.

Kljub nenapovedanemu prihodu je njihovim zgodbam z zanimanjem in sočutjem prisluhnilo občinstvo, ki si je po končanem folklornem koncertu vzelo čas, da na ta način zaključi praznično popoldne, ki se je že prevesilo v večer.

Nastopa fantov, ki so nam skozi igro pantomime in kratko pripovedjo svojih osebnih doživetij dali vedeti, da se je treba mamilom že na daleč izogniti, smo se – razumljivo – najbolj razveselili svojci dveh izmed njih – Vipavcev, Marka in Simona, katerima predstavlja Reto center že vrsto let takorekoč drugi dom.

Reto center je namreč center za rehabilitacijo odvisnikov, popolnoma brezplačen in neprofiten, ki je

zasnovan na krščanskih temeljih. Deluje na območju Španije, Italije, Hrvaške, Srbije, Bolgarije ter v drugih državah Evrope. Nedavno je svoja vrata odprl tudi v Sloveniji z namenom mladim (tudi dekletom) pomagati poiskati izhod iz odvisnosti in pravo pot v življenju.

Vsi, ki v centru delajo, so volonterji, bivši odvisniki, ki iz svojih lastnih izkušenj najbolj poznajo bedo odvisnosti, pa tudi pot iz pekla, v katerem so se tudi sami nahajali.

Vstop v center je hiter in enostaven. Potrebna je samo volja in želja po ozdravitvi, ki jo je treba izraziti osebno preko telefonskega klica. Po dogovoru pridejo fantje k posamezniku na dom ter se pogovorijo z njim in njegovo družino, da se predhodno seznani, kako se v centru živi in dela. Tam ni kajenja, alkohola, tablet, niti kakšnih nadomestnih substanc (npr. metadona). Pri premagovanju abstinenčne krize stojijo »novincu« ob strani 24 ur dnevno. Z delovnimi navadami, zadolžitvami, novimi spoznanji, ljubeznijo do sočloveka in vero, lahko bivši odvisnik najde izhod iz brezna, ki se je zdel prej brezizhoden.

Če si zapadel v odvisnost in se želiš iz nje izkupati, pokliči na telefonsko številko 041 835 565. Na drugi strani te pričakuje glas človeka, ki ve, kaj preživljaš, zato te najbolj razume.

Še sedaj se živo spominjam, kako je moj brat Simon pred petimi leti, ravno na dan pred svojim rojstnim dnevom, poklical v Zagreb in se dogovoril za vstop v Reto center. Rojstni dan je praznoval

že tam – in res se je »ponovno rodil«. Sam pravi, da je moral umreti v prejšnjem, odvisniškem življenju in začeti popolnoma znova.

Svojci, tako Marka kot Simona, verjamemo, da bosta onadva in mnogi mladeniči in mladenke v raznih komunah vztrajali naprej in vlivali pogum tudi tistim, ki se še odločajo.

Rešitev ne bo naključje, odločiti se moraš sam.

Mogoče pa je naključje, da so nam fantje svoje zgodbe zaupali ravno na praznik vstajenja, ponovnega rojstva, še bolj verjetno pa se zdi – kot je nekdo zapisal – da je naključje le način, kako Bog ostane anonimen.

Življenje te pričakuje, ne odlašaj, odpravi se na svojo pot, edino pravo.

Helena Kobal

Dobrodelna akcija - Dvigalo 2007

Vmesno poročilo

Dragi dobrotniki, akcija Dvigalo 2007 je v polnem teku dogajanja in dosega svoj cilj, kot smo načrtovali. V prvem delu akcije smo zbrali okrog 13.000 EUR, kar dokazuje, da na Vipavskem živimo ljudje dobrega srca, da pomagamo tistim, ki našo pomoč res potrebujejo.

Kar nekaj časa je minilo, ko smo se dokončno odločili, kaj bi za ta denar kupili oziroma kako bi ga najpametneje investirali. Kar dolgo smo načrtovali in se posvetovali s strokovnjaki s tega področja. Čisto po naključju smo navezali stike s podjetjem, ki izdeluje vozičke za prevoz invalidnih oseb po stopnicah in drugih ovirah. Ko so predstavniki tega podjetja takšen voziček predstavili in demonstrirali pri nas doma, je bila odločitev jasna. Ker nima dvigalo tako široke funkcijske vloge, je precej dražje in zahteva velike gradbene posege na hiši, smo se odločili drugače.

Naročili smo ta voziček, in danes, ko to pišem, se že prevažam po stopnicah s stopnišnim vzpenjalcem za invalide. Ker je to tudi cenovno ugodneje, smo se odločili za nakup še električnega vozička, ki je narejen posebej zame, biti mora dovolj močan, da bo premagoval klančino ceste do hiše. Preurejamo tudi notranjost v stanovanju, da odpravimo ovire. Zamenjujemo in širimo vhodna vrata na hiši, povečali smo vrata na balkon, v planu so tudi zunanje stopnice, ki bodo vpete v skalnat teren z balkona. Nabavili bomo tudi nekaj nujnih invalidskih pripomočkov v kopalnici. Sredstva, ki so bila zbrana, se bodo v celoti porabila za družino Prelec. Ker pa gradbena dela še potekajo in tudi vseh naročenih stvari še nismo prejeli, bomo dokončno poročilo o opravljenih delih in nakupih pripomočkov objavili v jesenski številki Vipavskega glasa.

Zelo pomembno je, da se ne vrtimo le okoli sebe, temveč, da vidimo tudi druge, ki doživljajo veliko hudega. Nihče, niti jaz, nisem načrtovala invalidskega vozička, vendar sedaj ne morem spremeniti situacije, v kateri sem. Prizadevati si moram, da v teh razmerah uredim sebi in družini življenje čimbolje. Prav z vašo pomočjo, dragi dobrotniki, mi je to hitreje in bolje uspelo. Boglonaj vsem.

Romana Prelec in organizacijski odbor akcije

Kdor deli, bogati

Dobrodelni koncert Dvigalo 2007

V okviru dobrodelne akcije Dvigalo 2007 je bil na belo nedeljo, 15. aprila 2007, v dvorani Doma kulture Vipava dobrodelni koncert, na katerem so sodelovali kulturni ustvarjalci vipavskih društev in gostje.

S svojim nastopom so tako svoj del daru za dobrodelni namen prispevali: Komorni zbor Ipavska z zborovodjem Matjažem Ščekom, Mešani pevski zbor Stanko Premrl iz Podnanosa z zborovodkinjo Nadjo Bratina, Folklorna skupina Torbarji iz Postojne, Mladinska skupina Vipavskih tamburašev pod taktirko Vlaste Lokar Lavrenčič. Z iskrivim prikazom svetopisemskih zgodb o stvarjenju je prireditev prijetno poživil gledališki igralec Gregor Čušin. Poseben odziv obiskovalcev je doživel nastop ženskega pevskega zbora s Črnega Vrha nad Idrijo, ki se je letos ponovno zbral po 24 letih, da je zapel svoji nekdanji pevki ob njenem življenjskem jubileju, zdaj pa skupaj z njo nastopil tudi na tem koncertu.

Namestnica ravnatelja Škofijske Karitas Koper Jožica Ličen in Anton Goričan iz organizacijskega odbora akcije Dvigalo 2007 sta predstavila uspešen potek dobrodelne akcije z navedbo dotlej zbranih sredstev. Zahvala gospe Ličen je bila namenjena tudi sodelavkam Župnijske Karitas Vipava, ki letos praznuje 15. letnico obstoja in delovanja.

Posamezne dele koncertnega programa je prijetno prepletala vezna beseda - s sproščenim nastopom in izbranimi mislimi v interpretaciji Sare Furlan.

Pristno vzdušje izvedenega koncerta, ob zahvali številnim nastopajočim ter Vipavcem in vsem drugim dobrim ljudem, ki so namenili svoje darove v dobrodelni akciji Dvigalo 2007, je potrdilo, da s tem, ko se darovi delijo, bogatijo - ne le tistega, ki prejme, temveč tudi vsakogar, ki s srcem daruje.

*Igralec Gregor Čušin med pripovedjo o Adamu in Evi.
Foto: Boštjan Prelec*

Barbara K. Tomažič

Bil je tako lep dan

Ste vedeli, kje so
slovenske Benetke?
V Vipavi.

Ste vedeli, kje je devet izvirov,
v katerih živijo najlepše račke?
V Vipavi.

Ste vedeli, kje je park,
kjer stoji petindvajset dečkov?
V Vipavi.

Ste vedeli, zakaj je Plečnikov spomenik
padlim - med avtomobili?
V Vipavi?

Ste vedeli, kam je
stopil Mussolinijev škorenj?
V Vipavo.

Ste vedeli, kje je živel
duhovnik naroda?
V Vipavi.

Ste vedeli, kje so
naši sinovi vojsko služili?
V Vipavi.

Ste vedeli, kje je bil Wippach,
Vipacco in Vipava?
V Vipavi.

Ste vedeli, kje so štirje trgi
s šolo za vzgojo srca in duha?
V Vipavi.

Ste vedeli, da je mladenič naslikal
Marijo s sedemkrat zabodenim srcem?
V Vipavi.
Ste vedeli, kje so Laurinovi sarkofagi
in kipec Svetega Jerneja?
V Vipavi.

Ste vedeli, kje je strop z Jelovškovo
in Wolfovo poslikavo?
V Vipavi,

v cerkvi, kjer vidiš, kako Kristus
daruje hlebec kruha in reče:
To je moje telo.

V cerkvi, kjer vidiš, kako Kristus
ponudi kelih z vinom in reče:
To je moja kri.

Zato vemo, da smo vsi eno:
ljudje, živali, rastline, sonce, vesolje.
Tudi v Vipavi.

Ste vedeli, kje je naslikana oljna vejica
in stari oče vašega sokrajana?
V Vipavi.

Ste vedeli, kje so se za svobodo borili
hrabri tigrovci?
V Vipavi.

Ste vedeli, da Vipava prav tako žubori,
kot gospa Magda Rodman govori?
V Vipavi.

Ste vedeli, kje ima vsaka hiša
svojo žalostno in veselo zgodbo?
V Vipavi.

Ste vedeli, da so vprašanja odkrivala vse,
kar smo želeli vedeti?

O Vipavi.

Vemo pa, da so velike in majhne skrivnosti
ostale za zaprtimi vrati,
v hitrih korakih,
v smehu otrok,
v klepetu sosed,
v modrovanju mož
v Vipavi.

*Viktorija Zmaga Glogovec,
zapisano med ogledom Vipave, 1. junija 2007,
v skupini slušateljic umetnostne zgodovine Univerze za tretje življenjsko obdobje iz Ljubljane*

Kresovanje na Slapu

Mesec junij je mesec počitnic in dopustov, katere vsi težko čakamo. Šolarji, da se oddahnejo od napornih šolskih dni. Da se spočijejo in da bodo v jeseni z veseljem odšli veseli v šolo. Letošnji konec šolskega leta je bil na petek. Včasih so na ta dan zakurili kresove za svetega Ivana. Vasi so kar tekmovali, kje bo lepši in večji in ga bo dlje videti. Spominjam se, ko mi je stara mama pripovedovala, da so iz posebnih drobnih rožic - *rajžek* so jim rekli, gospodinje spletle venčke in jih izobesile na vhodna vrata. Kjer so bili godovniki, pa so jim bližnji sosedje zaigrali na *pokravače*. Slavljence jih je povabil na pijačo in prigrizek ali pecivo, da se je muzika okrepčala.

Letos je bilo malo drugače. Mladinski klub Slap je povabil v goste znanega pevca Janeza - Giannija Rijavca, ki naj bi letos prižgal kres na Gmajni. Lep junijski večer je privabil veliko radovednežev, če bo Gianni res prišel. Ko se je stemnilo, je z lučko v roki, ki jo je prinesel prav iz rodnega Trnovega pri Novi Gorici, res prišel. Po pozdravnem govoru se je skupaj z Neli in Tomažem napotil k velikem kresu, ki se je počasi razširil in dvignil visoko pod nebo. Iskrice so zaigrale svoj

ples, kot da bi se lovile kresničke. V lepem večeru je ogenj švigal visoko pod nebo in program je tekkel dalje. Gianni je vzel v roke kitaro, prisedel k nam in skupaj smo zapeli nekaj pesmi. Urini kazalci so se zelo hitro pomikali in kar ni bilo verjeti, ko je nekdo rekel, da je že nedelja. Veselo smo se poslovili v upanju, da bomo še kdaj skupaj in imeli tako lep večer pri nas na Slapu.

Karmen Smet - Rondič

Maša za starejše

Že tretje leto zapored smo v naši župniji Slap pri Vipavi pripravili sveto mašo za starejše krajane. Na sestanku Karitas smo se odločili, da si bomo razdelili delo in skupaj sooblikovali ta dan. Članice smo poskrbele, da ne bi bilo praznih želodčkov, saj smo spekle pecivo in pripravile obložene kruhke in pijačo. K sveti maši smo povabili brata kapucina gospoda Andreja Božica iz Vipavskega Križa. Pri sveti maši sta z našim gospodom prof. Francem Kraljem podelila zakrament maziljenja. Mašo so polepšali pevci s kora. Gospod je pri maši *požegnal* vino ki ga je prinesel mladinec Gregor Pregelj, in kruh predstavnice starejših gospa Marije Kobal. Vse to so po sveti maši razdelili. Vsak od navzočih je prejel košček *žegnja*. Po maši je sledilo srečanje zunaj cerkve. Slapenski pritrkovalci so pozdravili z domačo melodijo zvonov. Sledil je nastop mladinskega pevskega zbora Ritem srca, ki ga uspešno vodi ga. Janja Prutkey. Med klopmi se je slišal klepet, ščebetali so kot mladi vrabčki. Vmes je David Koren raztegnil meh in zaigral na harmoniko. Starejši so bili navdušeni in nekateri so ob glasbi zapeli domače pesmi. Proti večeru se je družbica razšla v upanju na svidenje v prihodnjem letu. Bog vas živi, starejši!

Karmen Smet - Rondič

ISKRICE

Živeti pomeni: ustaviti se tam, kjer je sonce. Vzemi si čas za srečo! (P. Bosmans)

Svet je poln čudovitih stvari, ki bi jih lahko cenili, če bi si vzeli čas in jih spoznali.

Sreča ne pride sama, ampak jo delo za roko pripelje. (ruski pregovor)

Ko sprejmeš svojo pot, je vse pred teboj, drugačen svet, kot bi te potovanje vodilo skozi zaraščeno sotesko. Oglej si nove stvari ob poti, poduhaj, okusi in dotakni se jih. To je izbrana pot. To bo tvoja sreča, tvoje življenje. (P. Brown)

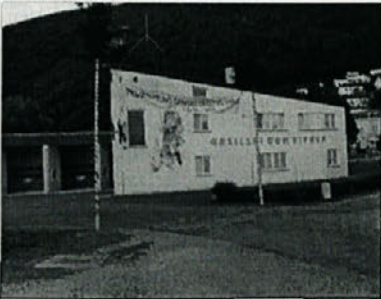
Sreča v življenju je sestavljena iz drobcev, majhnih, hitro pozabljenih pozornosti, kot so: poljub, nasmeh, prijazen pogled, iskrena pohvala. (S.T. Coleridge)

Naj čas nikoli ne mineva tako hitro, da ne bi pomislili na prijatelje, se nasmehnili, spomnili in občutili lepoto tega, da imamo drug drugega.

Skrivnost sreče ni v tem, da počneš to, kar rad počneš, temveč v tem, da imaš rad to, kar moraš početi. (Sir J.M. Barrie)

ZA RAZVEDRILO

KRIŽANKA

	SESTAVIL VLADIMIR ANŽEL	GORA V JULIJU	ZNOJ	SREDINA NOTE	KRIČAV OTROK	GLIVIČNA BOLEZEN VINSKE RTE	JANEZ DRNOVŠEK	NEPREDEN OKOREN ČLOVEK	PERSONA	STAROST- NA OSLA- BELOST	ENAKA SOGLAS- NIKA
	MIRNOST, TIŠINA										
	PLAST										
				IVO DANEU RAZLOG VPLIV NA OBLČITEV			ZAHODNO- EVROPSKI VELETOK				NEKDANJI LJUBLJ. ŠKOF. GREGORIJ
PETER GOLOB	DESEDA PRED NEMŠKIM PRIMKI ... IN METOD		TATA OČKA				GORA V KARAV. KEM ZNAK ZA ERBU				
POLICIJSKA AKCIJA			KDOR SE ZAJEDA KEM ZNAK ZA TANTAL								
ŠTEVILO UČENCEV, KI NE KONČAJO ŠOLANJA		MAJHEN POLOTOK KRATICA HUM.ORG.				KUMIJSKI ZNAK ZA RADIJ		NIŽA ŽOUR ORŠKA ČRKA			
IZDELOVA- LEC SIRA			POVRŠINSKA MERA ŽENSKO IME					CIGAN			
VRSTA ŽARNICE				IME VIPAVSKEGA ŽUPANA	NIHAJOČ GIB TELOVADCA NA DROGU			ŽUŽELKA, KI PIKA			
KAMEN ZA BRUŠENJE KOSE			OBLIKA IMENA NIKO NAJDEN OTROK					TINE NOVAK			
VOJKO KRAPEŽ		ZVONKA STARČ	RAVEN, VIŠINA ČESA					ZAPOREDNI ČRKI ABECEDJE	KAR JE KOMU V KORIST, PRIVILEGIJ	RUSKI VLADAR	
OBMOČNA OBRTNA ZBORNIKA			PERGAMSKI KRALJ					MAČEK IME AVSTRAL. PLAVALCA THORPA			
KRATICA NAŠE POLITIČNE STRANKE			IME FINSK. SKAKALCA AHONENA ITALIJANSKI OTOK			METOLŠKA POŠAST PIJAČA ST. SLOVANOV					
JANKO RODMAN		EDVARD, SKRAJŠANO ENOTA ZA ČIST. ZLATA		RAZLIČNA SAMO- GLASNIKA	JED IZ VINA IN BRESKEV KROŠKA POŠAST V GRŠKI MITOL.			ORANJE RIMSKA DVA			
CELIČNO ALI ATOMSKO JEDRO					IME VODIT. BREŽNJEVA ŠVIC. FISAT. CLAUDE						NEVESTINO PREMOŽENJE
ŽENSKA S PRETRINANIM DOBRIM MNENJEM O SEBI						TEREZIJA RODMAN DOKTOR		AZUSKI VELETOK ŠVED. SARČ. SREDIŠČE			
	ČENČA, ČVEK DANILO KOREN			VELIKA AZIJSKA DRŽAVA NEKD. GLAVNO MESTO BABILONIJE				ENAKA SAMO- GLASNIKA IME ČRKE S			
GLAVNI ŠTEVNIK			ŠVICARSKI MATEMATIK, LEONHARD			JEČA, ZAPOR					
DOLINA V JULJSKIH ALPAH			GRAFIČNO ZNAMENJE ZA MNOŽENJE				STAREJŠI ITALIJANSKI NOGOMETAR, ALESSANDRO				

REŠITEV iz 80. številke VG:

VODORAVNO: polž, klica, okovje, rizik, Lavrenčič, NN, JR, GŽ, iverka, šilo, slina, Andlovec, iks, kaseta, as, OT, Neja, Funa, spajkalo, mer, model, Mao, KC, SV, Ira, tat, terna, Golob, Ferjančič, RP, grba, gobe

NAVPIČNO: Poljšak, SM, FG, okarina, poster, lov, LDS, adverb, žvrgolenje, rja, Jež, otklina, en, svaja, rang, Čile, Alma, ČO, krivica, AO, gib, Ličen, SF, Otoče, iz, RAI, um, Al, cink, konektor, akna, Starc, BP

PRISPEVKI ZA VIPAVSKI GLAS OD 1.4.2007 DO 30.6.2007

Ambrožič Dora,	Slap	10 EUR
Božič Marija	Gradišče	5 EUR
Clemenž Majda	Ljubljana	9 EUR
Curk Leopold	Francija	50 EUR
Durn Camile	Francija	20 EUR
Ferjančič Milka	Gradnikove br. 7	30 EUR
Florjančič Ana	Škofja Loka	20 EUR
Gomizelj Magda	Šempeter	15 EUR
Hrepevnik Zora	Vinarska 2	10 EUR
Hrovatin Albert	Koper	10 EUR
Kobal Cvetka	Podkraj	20 EUR
Kobal Zorana	Vipava	50 EUR
Makovec Danica	Duplje	5 EUR
Malik Otilija	Gradišče	5 EUR
NN		20 EUR
NN		10 EUR
Podobnik Olga	Ljubljana	25 EUR
Praček Marija	Gradnikove br. 1	10 EUR
Prelec Marija	Ljubljana	5 EUR
Rodman Jurij	Koper	20 EUR
Sfiligoj Minka	Gorica	20 EUR
Silvester Martin	Ljubljana	5 EUR
Skapin	Vojkova 27	30 EUR
Trošt Zora	Podraga	15 EUR
Vidrih Marija	Vojkova 22	5 EUR
Skupaj		424 EUR

Vsem se najlepše zahvaljujemo!

Svoje prispevke lahko nakažete tudi na TRR KS Vipava 01336-6450860755 s pripisom ZA VIPAVSKI GLAS.

VIPAVSKI GLAS - glasilo KRAJEVNE SKUPNOSTI VIPAVA
JULIJ 2007
700 izvodov

Uredniški odbor:

Gizela Furlan - urednica, Magda Rodman, Vladimir Anžel, Boris Ličen in Breda Butinar - lektorica

Sodelovali so še: Ivan Princes, Ivan Štekar, Marija Mercina, Marija Černigoj, Helena Kobal, Lejla Irgl, Dominika Prijatelj, Andreja Premrl, Irena Breščak, Alenka Nussdorfer Bizjak, Kristina Lavrenčič, Maruša Makovec, Tina Žvanut, Mitja Lavrenčič, Erna Žgur, Ivica Petrič, Jelka Kobal, Katja Bucik, Loredana Sajovic, Liljana Koren, Klavdija Petrič, Tanja Srebot, Alenka Rehar, Francka Rančič, Silva Vehovar, Boštjan Prelec, Jure Žgur, Martina Vrčon, Folklorno društvo Vipava, Viktorija Zmaga Glogovec, Romana Prelec, Barbara K. Tomažič, Karmen Smet Rondič, Evgen Ferjančič, Boža Ferjančič, Robert Kralj.

Pisne prispevke lahko pošljete na e-naslov: vipavski.glas@gmail.com

VSEBINA

Ob občinskem prazniku	stran 1
<i>Iz naše preteklosti</i>	
Ivan Štekar - Spomini iz mojega vojaškega življenja 2.del	stran 2
<i>Predstavljamo vam</i>	
Rodbinski pečat	stran 5
<i>Iz naše KS</i>	
Iz dela KS Vipava	stran 12
Praznovanje 50. obletnice zaključka šolanja na Nižji gimnaziji Vipava	stran 13
<i>Iz naše občine</i>	
Priznanja Občine Vipava za leto 2007	stran 13
Program poletnih kulturnih prireditev "Izvir voda in glas srca 2007"	stran 15
Rekviem za vipavske Mlake	stran 16
<i>Vipava 1894, d.d.</i>	
Vipavski vinogradniki na strokovni ekskurziji v Italiji	stran 18
Rose - prvak v Vipavski dolini	stran 20
Vipavski siri ponovno zasijali v zlatu	stran 20
Natečaj za kraljico vina zelen	stran 21
<i>Iz ustanov in društev</i>	
Iz ŠGV	stran 22
Iz OŠ	stran 27
Iz CUIO	stran 30
Iz otroškega vrtca	stran 36
Območno srečanje tamburašev v Vipavi	stran 40
Vipavski tamburaši so se na srečanju tmburaških in mandolinskih skupin odlično odrezali	stran 40
Zadarsko zlato za Ipavsko	stran 41
Les pastoreaux (Pastirčki) v vipavski cerkvi	stran 42
Prvi v vrsti koncertov v okviru poletnih prireditev Izvir voda in glas srca	stran 43
Pianistično doživetje	stran 43
Zigo, zigo, zago... med vipavskimi folkloristi	stran 44
Društvo upokojencev Vipava - z novim vodstvom v nove uspehe	stran 45
Vipavski upokojenci na izletu	stran 46
Mednarodni turnir U11 v Franciji	stran 47
<i>Za dom in družino</i>	
Svetopisemska družba Slovenije in njena dobrodelna dejavnost	stran 49
Usoda ima neskončno poti - ti samo eno	stran 50
Dobrodelna akcija - Dvigalo 2007	stran 51
Kdor deli, bogati	stran 52
Bil je tako lep dan	stran 52
Kresovanje na Slapu	stran 53
Maša za starejše	stran 54
Iskrice	stran 54
<i>Za razvedrilo</i>	
Križanka	stran 55

Hura, počitnice!